

Christmas Special

Seasons's Greetings to Fitchburg Area

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, jouluk. 20 - Wed. Dec. 20, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta Vol. LXXXV No. 50

45 cents

Amerikkalaissotilas ammuttiin Panamassa

WASHINGTON - Panamalaisjoukot ampuivat viime viikonloppuna yhdysvaltalaisen sotilaan, vain päivän jälkeen kun Panaman oli julistanut sodan Yhdysvaltoja vastaan.

Presidentti Bushin hallitus ilmoitti katsovansa kenraali Manuel Antonio Noriegan olevan vastuussa teosta.

Ampumisen nähneen amerikkalaisen laivastoupseerin mukaan neljä siviiliasuista amerikkalaissotilasta ajoi tie-

sulun läpi panamalaissotilaiden yritettyä kiskoa heidät ulos autosta. Panamalaiset avasivat tulen, surmaten yhden autossaolijoista.

Panaman viranomaiset väittivät amerikkalaissotilaiden tulittaneen tarkastusasemaa, haavoittaen kolmea ihmistä.

Panaman sotilasviranomaiset kuulustelivat ja pahoinpitelivät ampumisen nähnyttä upseeria ja hänen vaimoaan, ja vapauttivat heidät vasta useiden tuntien jälkeen.

Puolustusvoimat supistaa

WASHINGTON - Puolustusvoimat supistaa henkilökuntaansa 25,000 ihmisellä vuoden 1990 aikana. Vähennykset johtuvat laista, joka edellyttää \$1.7 biljoonan leikkausta puolustusvoimien budjettiin. Laki tähtää Yhdysvaltain budjettivajeen pienentämiseen.

Armeija ilmoitti poistavansa 12,000 - 15,000 ihmistä vähentämällä uusien tulokkaiden värväämistä ja tarjoamal-

la mahdollisuutta ennenaikaiseen eläkkeeseen.

Laivasto, ilmavoimat ja merivoimat jakavat loput vähennykset, mutta eivät vielä ilmoittaneet, miten ne hoidetaan.

Armeija vakuutti, että kehtaan ei painosteta jäämään eläkkeelle, ja ylennyksiä ei jäädytetä. Monet virkamiehet ja sotilaat ovat huolissaan urakehityksestään budjettileikkausten varjossa.

WASHINGTON - Lumiset puunoksat kehystävät näkymän Yhdysvaltain hallituksen päämajaan, Capitoliin. Pääkaupunkiseutu sai viime viikon pyryissä yhdessä yössä yllleen valkoisen peitteen.

Baker haluaa NATO:sta poliittisen järjestön

WASHINGTON - Ulkoministeri James Baker on ehdottanut, että Yhdysvallat ja Euroopan yhteisöt tiivistäisivät yhteistyötään. Hänen mukaansa Pohjois-Atlantin puolustusliitto Nato voisi yhdentyvissä Euroopassa omaksua uuden, poliittisen roolin.

Länsi-Berlinin lehdistöklubbilla puhunut Baker totesi, että Euroopan muuttuessa yhteistyön on mukauduttava ajan vaatimuksiin. Puheessa painotettiin samoja asioita, joita Washington on tuonut esille Itä-Euroopan muutosten yhteydessä.

Yhdysvallat katsoo, että Saksojen jälleenyhdistymisen tulisi tapahtua asteittain samalla kun jo olemassa olevien yhteisten elinten asemaa ja toimintakykyä vahvistetaan. Tärkeintä olisi Bakerin mielestä muuttaa Nato poliittiseksi jatkuu sivulla 19

Luottoyhdistykset kasvaneet

Maamme luottoyhdistysten jäsenmäärä kasvoi 1980-luvulla 36 prosentilla, todetaan Pace Universityn tekemässä selvityksessä.

Littovaltion takaamien luot-

toyhdistysten jäsenmäärä kasvoi 24.5 miljoonasta 36 miljoonaan vuosina 1980 - 1988.

Selvityksen mukaan luottoyhdistyksillä on yhteensä omaisuutta \$189 biljoonaa.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVAAJA

pages 12-14

- Tarmo Hannula's 75th celebrated
- Westminster (MA) Christmas party well attended
- Memories of Europe continue
- Suomi College News

Sisäsivuilla:

- Joulusivut 3 - 11
- Floridan kuulumisia sivu 17
- Fitchburg ja ympäristö sivut 20 & 21
- Suomesta ja suomalaisista sivut 22 & 23

Huomio!

Ei Raivaajaa ensi viikolla

Lehtemme ei ilmesty ensi viikolla, jotta Raivaaja Publishing Companyn työläiset voivat viettää juhlapäiviä perheensä parissa.

Seuraava lehti ilmestyy ja postitetaan keskiviikkona, tammi- 3 p:nä. Hyviä pyhiä!

Notice!

No Raivaaja next week

There will be no paper published next week so that the Raivaaja Publishing Company employees can spend time with their families during the Holiday Season.

The next issue of Raivaaja will be published and mailed on Wednesday, January 3. Happy Holidays!

Jouluiloa vähempiosaisillekin

Joulu on jo lähellä. Jouluvalmistelut ovat hyvässä vauhdissa. Lahjoja ostetaan ja vaihdetaan ystävien ja sukulaisten kesken, kodit puetaan juhlauntoon kynttilöin ja muin koristein. Leivonnaisten tuoksut yltävät keittiötäkin pitemmälle ja pikkujoulutkin vaativat oman osansa pikkulahjoineen ja juhlapukuineen.

Kaikesta tästä jouluhumusta ja kiireestä huolimatta meidän ei tulisi unohtaa vähempiosaisia kanssasisariamme. He joutuvat päivästä toiseen elämään puutteessa ja kurjissa olosuhteissa, monet jopa kodittomina kaupunkiemme kaduilla. Heille sellainen käsite kuin jouluilo on tuntematon asia. Joulunajan kurjuuden ja yksinäisyyden he kyllä tuntevat.

Usein valitamme, että ei kannata auttaa, kun apumme on kuitenkin niin kovin vähäistä. "Eihän se tunnu missään," sanomme. Tällainen asennoituminen on täysin väärä. Liian vähäistä apua ei ole olemassakaan.

Auttaminen ei ole rahasta eikä rahasumman suuruudesta kiinni. Vapaaehtoistyö on ratkaisu niille, joilla ei ole varaa antaa rahallista apua. Hyväntekeväisyysjärjestöjä on niin monenlaisia, että jokainen löytää varmasti itseään miellyttävän työn niitten joukosta.

Seuraavan kerran kun ohitatte Pelastusarmeijan punaisen joulupadan, muistakaa pudottaa siihen dollari tai pari tai vaikkapa vain jokunen kolikko. Tuskinpa se mullistaa budjettianne. Ja muistakaa vierailla yksinäisen naapurinne luona. Tunnin rupatteluhetki saattaa olla paras lahja, minkä hänelle voitte antaa. Jos olette hyvä kutoamaan, neulokaa tumpupari lämmittämään jonkun kodittoman käsiä. Esimerkkejä avustustoimista voisi antaa lukemattomia.

Esko Nukala ja Elina Terovaara Amerikan-muistoissa.

Takaisin kotiin

Siirtolaisten Närpiö ruotsinkielisellä Pohjanmaalla on Suomen amerikkalaisin paikkakunta

Kunnianarvoisa Eva Ings-tröm-Johansson, 96, eli Yhdysvalloissa 45 vuotta. Teki työtä, hankki taloja ja kaspain kokemuksia. Hän palveli Rockefelleriteita ja muita itä-rannikon miljonäärejä kokkina ja housekeeperina. Sai näiltä ylellisesti syntymäpäivärahaa, mutta kaipasi suunnattomasti synnyin-seutunsa Närpiön ihanaa aamuaurinkoa. Iän karttuessa elämä Lännessä alkoi muutenkin tuntua turvattomalta.

Niinpä kunnianarvoisa rouva pakkasi tavaransa ja palasi Pohjanmaalle. Hän elelee aistit ja muistit terveisin vanhus-tentalossa ja laittaa lopultakin ruokaa vain itselleen. Yksinäisyys tulee toisinaan hänen huoneeseensa. Ikätoverit ovat

lähteneet aikoja sitten Tuonelle.

Lännessä rautatiemiljonäärin kanssa avioitunut tuttu kotikylän tyttö Elsie Hill lähettää silloin tällöin joitakin kymmeniätuhansia taloja vanhustentalon ylläpitoon. Kirjeenvaihto Närpiön eläkeläispuustellin ja Yhdysvaltain välillä käy vilkkaana.

Närpiössä asuu satoja muita kotikyliin palanneita Amerikan kävijöitä. Myös toisiin Pohjanmaan pitäjiin palailee kiihkeän siirtolaiselämän läpi-käyneitä. Amerikan raittia tallanneita ihmisiä juurilleen rauhoittumaan. Paluuseen voi antaa kimmoketta myös amerikkalaisia parempi Suomen sosiaaliturva ja ennen kaikkea hinnaltaan huokeampi vanhushuolto.

Silti suurin osa eläkeikäisistä Amerikan-siirtolaisista vain käväisee turistiviisumilla katsastamassa vanhan maan oloja. Joku paikkauttaa ehkä saman tien hampaansa Suomen huokeilla lääkäritak-

soilla, well, ja palaa siihen kulttuuriin, johon on kiintynyt ja vakiintunut.

"Vuosisadan alun suurissa siirtolaisuusaalloissa lähteneitä palasi vain viidenneksen, vaikka yhdeksän kymmenestä aikoi ainoastaan pistäytyä Amerikoissa. Palanneet olivat pieni marginaaliryhmä, leskeksi jääneitä tai epäonnistuneita. Nyt takaisintulo on helpompaa", paluuta tutkinut professori Keijo Virtanen Turun yliopistosta muistuttaa.

Närpiöön viime aikoina palanneista siirtolaisista peräti 175 asuu kunnassa Yhdysvaltain kansalaisuuden säilyttäneinä. He uusivat oleskelulupansa kerran viidessä vuodessa kuin muukalaiset ikään. Useimmat saavat eläkettä molemmista maista ja elelevät huolettomia vuosia. Suomen asuntojen ja ravintokustannusten kalleus toki heitäkin harmittaa.

Eläke ei juokse siirtolaiselle kuitenkaan automaattisesti. jatkuu sivulla 4

RAIVA AJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Tammik. 1 p., Uudenvuodenpäivä
Tammik. 2 p., Aapeli
Tammik. 3 p., Elmo, Elmer
Tammik. 4 p., Ruut
Tammik. 5 p., Lea, Leea
Tammik. 6 p., Harri
Tammik. 7 p., Aukusti
August, Aki
Tammik. 8 p., Hilppa
Tammikuun 9 p., Veikko, Veli, Veijo
Tammikuun 10 p., Nyyrikki
Tammikuun 11 p., Kari, Karri
Tammikuun 12 p., Toini
Tammikuun 13 p., Nuutti
Tammikuun 14 p., Sakari, Saku
Tammikuun 15 p., Solja

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$12,709.26

Hilja Nikin muistolle
Anna Niemi, Westminster, MA \$5.00

John ja Emma Heikkisen muistolle
Onerva ja Robert Lovejoy, Fitchburg, MA \$20.00

Gus ja Martha Salonen perheineen
Wakefield, MA \$20.00
Mildred ja Armas Heino, Lunenburg, MA \$20.00

Kiitos lahjoittajille!

Bethlehem-kuvaelman Jeesus - Joshua Robichaud, Maria - Kate Aalto ja enkeli - Adria Wright

Joulukuvaelma Westminsterissä

*Merry
Christmas*
and a
Happy New Year

to Our Readers and Advertisers

This Christmas Special of Raivaaja comes to you with our thanks and best wishes for the holiday season.

We urge all our readers to use this special edition of Raivaaja as a buying guide for all their needs and purchases during the Christmas season and the coming year.

We wish all of you, readers and advertisers, a holiday season filled with peace, joy, friendship and goodwill towards all.

Raivaaja Publishing Company

**Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!**

Lathe Masters Mfg. Co., Inc.

1361 Rindge Rd. Fitchburg, MA 01420

Veikko ja Elsie Puputti

Terästä leikataan, plastic-muovia valetaan

WESTMINSTER, MA - Westminsterin kaupungintalolla järjestettiin äskettäin suomalainen joulujuhla, jonne saapui runsaasti vieraita.

Joulupukki jakoi lahjoja, ja vieraat saivat ohjelman ohella nauttia virvokkeista.

Ohjelma eteni seuraavasti:

"Kulkuset, kulkuset" Kristie ja Marcie Gagnonin esittämänä; "Petteri punakuono", Jill Thibodeau; "Kulkuset, kulkuset", Sandra Waronen ja Craig Roy; "Hark, the Herald Angels Sing", Matthew Lemieux; "Lit-

tle Drummer boy", Stacey Panageotis-Wright, Adria ja Matthew Wright, Haley Robertson.

Seuraavaksi Craig Niinimäki soitti klarinetilla "Away in a Manger", Kevin Morris soitti pasuunalla "Kulkuset, kuku-

jatkuu sivulla 18

**Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

UCF..The Farmers' Co-op

Visit Your UCF Farm & Garden Center at

78 River St.
Fitchburg, MA 01420
508-343-4892

1155 Stafford St
Rochdale, MA 01542
508-753-7587

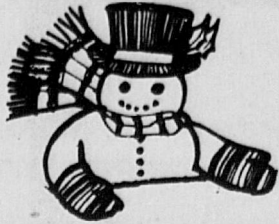
Rte. 119
Littleton, MA 01460
508-486-3573

73 Commerce Ave.
Danielson, CT 06239
203-774-9684

Merry Christmas

and

Happy New Year

Charles Wilson
Insurance Agency, Inc.

S. J. Markham & Son, Inc.

343-3721

365 Main St.

Fitchburg, Mass.

TAKAISIN . . .
jatkoa sivulta 2

Pääsääntöisesti ulkomaalaiselle ei makseta suomalaista kansaneläkettä. Silti Suomen kansaneläkelaitos maksaa kansaneläkettä säännöllisesti kuukausittain 1800 suomalaissyntyiselle Yhdysvaltain kansalaiselle Yhdysvaltoihin ja 2100 suomalaissyntyiselle Kanadan kansalaiselle Kanadaan.

Suomeen palannut Yhdysvaltain- tai Kanadan-siirtolainen joutuu odottamaan suomalaista kansaneläkettä viisi karensisivuotta, jos hän tultuaan haluaa säilyttää vieraan maan kansalaisuutensa.

Suomen kansalaisuuden säilyttänyt Yhdysvalloissa asuva siirtolainen ei sen sijaan saa suomalaista eläkettä. Mutta jos hän muuttaa Suomeen, vanhaan maahansa, eläke alkaa juosta seuraavan kuukauden alussa. Yhdysvalloissa ansaittu eläke seuraa heti perässä. Siirtolaisvanhuksia monimutkainen ja epä johdonmukainen säännöstö hämmentää. Osittain säännöstö suosii Suomeen paluuta osittain, torjuu sitä.

Vauras Närpiö ruotsinkielisellä Pohjanmaalla on Suomen amerikkalaisin paikkakunta. Kyläläisten todistusten mukaan "lähes kaikki" närpiöläiset ovat olleet Yhdysvalloissa - kuka pitkään, kuka lyhyen jakson elämästään. Nykynuo retkin käyvät Lännessä hankkimassa rahaa ja kokemusta. Heidän on helppo lähteä, kun siellä asuvat sukulaiset ovat

takuumiehinä.

Närpiössä on 10,500 asukasta. Maailmalla, etupäässä Ruotsissa ja Yhdysvalloissa, elää 4,000 närpiöläistä.

jatkuu sivulla 5

Rauhallista Joulua

kaikkiin koteihin

Jouluterveisiä

**Look to us
for direction.**

Shawmut
Worcester County Bank

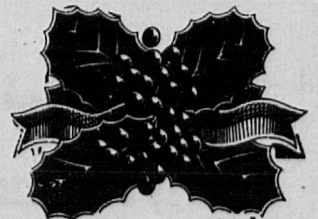
Member FDIC

HAUSKAA JOULUA ja

ONNELLISTA

UUTTA VUOTTA

Your Community Bank

Fitchburg Savings Bank, FSB

780 Main Street • Parkhill Plaza • John Fitch Plaza • Harvard Banking Center • Townsend Banking Center
Member FDIC Phone 345-1061 Member FHLBS

Joulutervehdys!

Moran Square Diner

2 Myrtle Ave. - Fitchburg, Mass.
Puhelin 343-9549

Tarjoilemme ainoastaan parhaita ruokia mitä rahalla saa. - Tulkaa tapaamaan ystäväinne nauttimaan hyvistä ruoistamme.

JOULUTERVEHDYS !

Sulin
ORCHARD =
Apples

Fitchburg, Mass.

TAKAISIN . . .
jatkoa sivulta 4

"New York on närpiöläisille tutumpi kuin Helsinki ja englanti on täällä yleisempi kieli kuin suomi," kunnanvaltuuston puheenjohtaja Mari-Ann Esch väittää.

Ennen vanhaan Närpiöstä mentiin Rapakon taa nikkariksi ja talonrakentajiksi. Myöhemmät polvet erikoistuvat tarkkuustöihin, esimerkiksi tietokonekeskusten lattioiden tekoon. Siinä he saavuttivat kerrassaan maailmanmaineen. Nykyisin nuoret antautuvat Valloissa tietokonealalle.

Siirtolaisuus kulkee perinteenä joskus pitäjittäin tai kylittäin, joskus suvuttain. Perinnettä ruokkii professori Virtasen mukaan jonkinlainen yllytys tai houkuttelu. Siksi siirtolaisolojen kielteisistä puolista ei usein puhuta.

Ivar Sandlin oli puuseppänä ja puutarhurina vuosikautia YK:n pääsihteerin Dag Hammarskjöldin taloudessa. Työssään hän sai arvostusta ja arvokkaita aineksia elämäänsä. Siirtolaismatkalta löytyi myös värmlantilaissyntyinen Karinvaimo. Sandlin arvioi, ettei kukaan Pohjanmaalta lähtenyt siirtolainen halua tosiaan jäädä vieraalle maalle vanhuuttaan viettämään. "Suomalainen yhteiskunta on niin paljon helpompi, huoke-

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Raivaajan lukjoille

The Camera Shop of Fitchburg, Inc.

Victory Plaza - John Fitch Highway
Fitchburg Tel. 342-8888

Hauskaa Joulua ja Menestyksellistä Uutta Vuotta

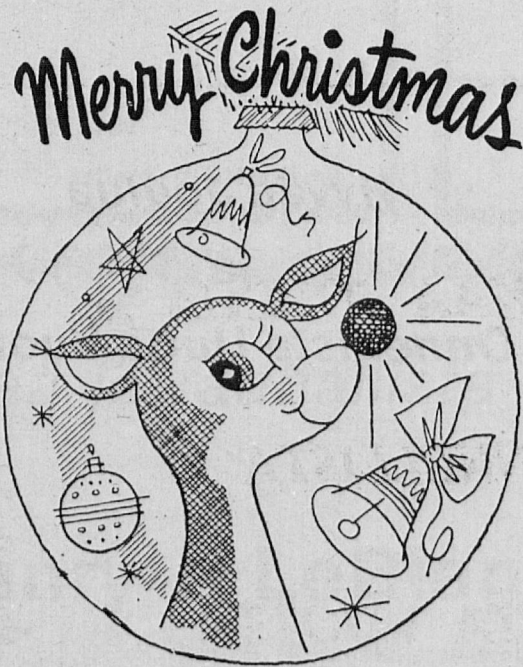
toivottaa

**FAMILY
FEDERAL
SAVINGS**

Fitchburg - Needham - Stow

Hyvää Joulua ja Menestyksellistä

Uutta Vuotta

Fidelity
Co-operative Bank

675 Main Street, Fitchburg • 345-4331
97 Elm Street, Millbury • 865-9536 29 Main Street, Leominster • 537-6366
33 Pleasant Street, Gardner • 632-5591
Member FDIC

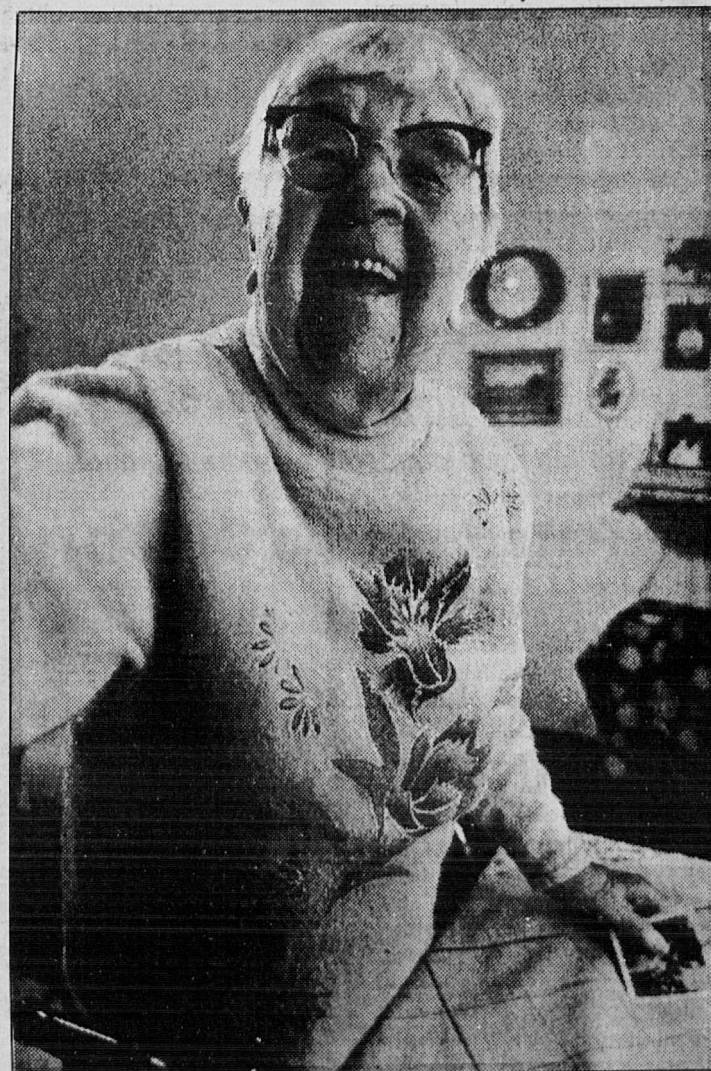
ampi ja rauhallisempi."

Nykyisin monet närpiöläiset työskentelevät talvet Yhdysvalloissa ja tulevat kesäksi viljelemään kurkkuja ja tomaatteja. Lasinalaisen kasvihuoneviljelyn idea tuli Närpiöön Amerikan-tuliaisena samoin kuin aineellista hyvinvointia luova yritteliäisyyden henki.

Kuntaan tulee Yhdysvalloista palkkoina, säästöinä, perintöinä ja eläkkeinä huomatta-

via rahasummia. Tavallisesti palaaajat hankkivat varoillaan talon tai osakehuoneiston. Kunnanhallitus antaa lähes joka kokouksessa valtioneuvostolle puoltolauseita: "Se ja se Yhdysvaltain kansalainen saa omistaa maata Närpiössä." Maapala on yleensä palsta juurilleen kaipaavan Amerikan-siirtolaisen kotitilasta.

"Tämä on heille aina koti. Kauan Amerikoissa viipyneet jatkua sivulla 16

Eva Ingström-Johansson on palvellut itärannikon miljoonärejä.

Yhtä sun toista...

Jaa-a, jocos olette ostaneet kaikki joululahjanne? Vai onko teidänkin listoillanne yksi tai useampi sellaisia henkilöitä, joilla jo on kaikkea ja siksi lahjojen ostaminen on lähes mahdotonta?

Jos vastasitte myönteisesti, saatte ratkaisun ongelmaanne kääntymällä bostonilaisen Filene's tavaratalon puoleen.

Viikko sitten Filene's nimittäin ehdotti lehtimainoksissaan "Berliinin tapahtumien symbolia" joululahjaksi.

Mitähkö se symboli oikein on? Kahden unssin pala Berliinin muuria omassa pehmeässä kantopussissaan, mikä puolestaan on pakattu sisälön alkuperästä kertovaan laatikkoon. Kaikki tämä hintaan \$12.50. Ja sitten vielä muistetaan hoputtaa, sillä muurin paloja on vain tietty määrä myyntiä varten.

Hauskinta koko mainoksessa oli kohta, missä kerrottiin myyntipaikkana olevan

miesten sisustusosaston. Ilmeisesti muurin kimpale luokitellaan miehille sopivaksi tavaraksi.

Kimpale kirjahyllyssä muun rihkaman ja parin joukkoon eksyneen kirjan välissä tai kahvipöydän koristeena olisi varmasti hyvä keskustelunaihe kutsuilla.

Kuinkahan moni isä tai poikaystävä raukka löytää Berliinin muurin kimpaleen kuusen alta tänä jouluna?

Toinen hämmästyttävä "uutinen" löytyi Helsingin Sanomista, missä kerrottiin Suomessa myytävän muovisia saunavastoja.

Tämä uutuuks on tehty pehmeästä muovilangasta, mikä ei hajoa eikä roskaa. Ja niitä voi tilata postimyynnistä kolme sadalla markalla. Ja väri- vaihtoehtojakin on kaksi: vihreä ja valkoinen.

Kuvasta päätellen kyseiset vastat muistuttavat melkoisesti amerikkalaisia "cheerleader"

huiskuja, siis kaukana oman lapsuusajan saunaviehdoista.

Vastoja voi pestä ihan tavalliseen tapaan pesukoneessa, kuumassakin vedessä. Kiuksaalla kielletään hautomasta.

Helsingin Sanomien reporteri kertoi koekäyttäneensä vastan vaisuin lopputuloksin. Ensinnäkään kunnan saunavastan tuoksusta ei ollut merkkiäkään. Lisäksi kylpöjä sai huitoa voimiansa takaa, ennen kuin olisi tuntunut yhtään miltään. Vihtomisesta tuli niin kova hiki, että löylyä ei olisi tarvittu ollenkaan.

Kaikkea sitä näkeekin! Milloinkahan nuo mokomat ehtivät USA:n markkinoille? Toivottavasti eivät koskaan!

Bag Lady

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Frankie's Barber Shop
408 River St.
Fitchburg, MA

ILOISTA JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

toivottaa

ATTORNEY

RAUNI V. HELIN

280 MAIN STREET

FITCHBURG, MASS.

343-7228

Hyvää Joulua ja

Onnellista Uutta Vuotta

kaikille suomalaisille asiakkaillemme!

Patari-Marvo Oil Co.

Oil Express

Divisions of

Mohawk Oil Co.

Oil Burner Sales - Service - Installations

24 hour Burner & 24 hour Emergency Delivery Service
Automatic Degree Delivery - Budget

164 Elm St.

Fitchburg, MA

Puh. 343-3427 342-7247

Lester Lockhart, liikkeenhoitaja

JOULUTERVEHDYS!

Mario's

House of Suits

Formerly Tenander the Tailor

779 Main Street

Fitchburg, Mass.

Tel. 342-9245

Hauskaa Joulua 1989 ja Onnellista Uutta Vuotta 1990

McManus Novelty & Hobby Shop

Lionel junia - Moottoreita

Uusimallisia lentokonetyyppejä - Postimerkkialbumeja

633 Main St.

Fitchburg, Mass.

Tel. 342-3248

Liz and Pam's Hallmark

621 Main St.

Fitchburg, Mass.

Hyvää Joulua

ja

Onnellista Uutta Vuotta

 Safety Fund National Bank

Talk to a decision maker.

Worcester	Fitchburg	Gardner
791-6271	343-6406	632-1150

Leominster	Westborough	Member
537-6426	366-7575	FDIC

Talvisodan joulu synkkä

**Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

toivottaa

Bosk Funeral Home

85 Blossom St. Fitchburg, MA

Puhelin 342-3635

Uruilla varustettu kappeli - Yksityinen pysäköintipaikka

John A. Bosk Donald G. Dufault John A. Bosk Jr.

FITCHBUR, MA - Koska muistimme Raivaajan entisen liikkeenhoitajan ja toimittajan Irma Laineen asuneen Tampereella talvisodan aikana, kävimme juttusilla kertoak-

semme muille lukijoillemme, millainen oli vuoden 1939 joulu sotaissa Suomessa.

"Vuonna 1939 ei oikeastaan ollut joulua," totesi heti alkuunsa Lunenburgissa eläkepäivi-

ään viettävä Laine.

Joulutunnelmaa ei ollut ollenkaan. Tampereetta pommitettiin ensimmäisen kerran jouluk. 21. päivänä ja ihmishenkiäkin oli jo menetetty. Rakennuksia ja yksittäisiä koteja oli tuhoutunut. Vanhukset ja lapset oli evakuoitu maaseudulle, ja kaupunkieihin jäivät vain sotateollisuuden palveluksessa toimivat sekä muita tärkeitä tehtäviä hoitavat henkilöt.

"Meillä ei ainkaan ollut joulua kotona. Ei ollut kuusta, eikä lahjoja. Elettiin vain yhtä päivää varten. Mitään ei suunniteltu eteenpäin, eikä liioin haluttu muistella vanhoja," Laine kertoi.

"Joulupäivänä jouduimme olemaan useamman kerran metsässä, mikä toimi pommitusuojana. Asuin nimittäin Käpylän kaupunginosassa, eikä siellä ollut mitään varsinaista pommitusuojaa, siksi metsä sai toimia pommitusuojana."

Laine muistaa pari kertaa päivän aikana ajatelleensa, että tänään on joulu. Mutta siihen se jäi, hetken mietelmiin.

Pankissa silloin työskennellyt Laine kertoi työväen olleen sataprosenttisesti naisvaltaisen, sillä kaikki miehet oli kutsuttu rintamalle.

"Pankkiin meille tuotiin isoja sideharsopakkoja, joista me leikkasimme siteitä, joista oli kova pula. Usein olen miettinyt, että minkälaisia siteitä niistäkin tuli," hän toteasi.

Hälytysten tultua pankki piti jättää ja lähteä pommitusuojaan. Mutta pankkia ei voinut jättää ihan niin vain, ensin piti sulkea kassaholvi rahoineen ja asiakirjoineen. Muutaman kerran viholliskoneet olivat jo päänpäällä ennen kuin pääsi juoksemaan pommitusuojaan.

"Kerran jouduimme ole-

jatkuu sivulla 8

Irma Laine

**Hyvää Joulua ja Onnellista
Uutta Vuotta**

Sawyer-Miller Funeral Homes

Fitchburg - Lunenburg - Westminster

HOWARD J. MILLER
FUNERAL DIRECTOR

SERVING ALL FAITHS

Business Office

12 Brook Street

Fitchburg, Mass.

Tel. All Branches
508-345-6778

**Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

toivottaa

Moorcroft Funeral Service

31 Myrtle Avenue

Fitchburg, MA

Tel. 343-7137

Richard C. Moorcroft

Stephen R. Moorcroft

**Hyvää ja rauhallista Joulua ja onnea vuodelle
1990**

Henry J. LeBlanc Insurance Agency

Eino E. Niinimäki, presidentti Glenn E. Niinimäki, varapresidentti

376 Summer St.
Fitchburg, MA 01420
Puh: 343-4853

Täydellinen vakuutuspalvelu

71 Main Street
Westminster, MA 01473
Puh. 874-5323

Kaikenlaisia vakuutuksia

Persoonavakuutuksia, niihin
sisältyen henkivakuutus,
sairaala- tapaturma- ja
matkavakuutuksia

A MEMBER

Kaikenlaisia liikevakuutuksia

Tähän kuuluen, Workmen's Compensation
farmi, koti sekä kaikenlaisia palo- ja
edesvastuuvakuutuksia

TALVISODAN...
 jatkoa sivulta 7

Gardner, MA

Joulu ja Uuden Vuoden
Onnittelumme!
Edward's Pharmacy, Inc.

 DAVID DERZIUS, Reg. PH.
 Tel. 632-5558

Pleasant St.

Gardner, MA

Täysosuma Tampereen Kuninkaankadulla.

maan pommitusajassa kuusi tuntia yhteen mittaamaan. Läheisin pommitusajaja oli parin korttelin päässä pankista, Varman talon pommitusajaja. Se oli valtavasti suuri ja olimme kuin silakat suolassa, eikä siellä ollut mitään paikkaa istua. Meille tuli kova nälkäkin, kun työmatkalla olleet ihmiset alkoivat syödä eväitänsä."

Jouluaamuna teki mieli kirkkoon. Ulkona oli pilkkosen pimeää, koska mistään verhonraosta ei saanut pilkkaakaan valoa ulospäin. Laine kertoi väestönsuojelusta mies-

ten kiertäneen Käpylää katsoakseen, että valo ei pilkkaakaan verhonvälistä kadulle.

"Joulujumalanpalvelus oli hyvin ankea, joulun tunnelma puuttui täysin. Kirkon kellarissa oli iso pommitusajaja siltä varalta, että olisi tullut hälytys," hän kertoi. "Joulupäivänä oli useita hälytyksiä ja saimme juosta metsään. Mutta kukaan ei koskaan valittanut, emmekä olleet väsyneitäkään."

Laine kuului väestönsuojeluun ja hänen tehtävänsä oli päivystää määrättyinä aikoina

Käpylän väestönsuojelutoimistossa. Huone oli kylmä ja kostea, eikä ollut ilmanvaihtoa. Mutta kukaan ei valittanut. Päälle vain laitettiin monta vaatekerrosta.

"Päivystin kolme kertaa viikossa kymmenestä illalla kuuteen aamulla. Sitten alkoi pankkityö puolikymmeneltä. Mutta silti ei oltu väsyneitä," Laine totesi. "Oli se ihmeellistä. Koskaan en muista kenenkään valittaneen, että pitää tehdä niin paljon. Perunoita piti joskus kuoria ohikulkeviin sotilasjuniin ja milloin mitään. Yhtään ei ollut varsinasta vapaata aikaa."

Kiireitten takia ei juuri ehtinyt ajatella kaiken kamaluutta ja ankeutta. Usein puhuttiin, että kyllä naisetkin ryhtyvät tappelemaan, jos vihollinen ehtii Tampereelle asti.

Yhdysvalloissa radioidussa "Amerikan ääni" ohjelmassa kehoitettiin tekemään niinkuin Venäjä haluaa, koska se katsoo "teidän parastanne." "Silloin olisi tehnyt mieli rikkoa koko radio," Laine kommentoi.

Tampereelle putoili myös pommeja tekstein "made in USA". Se jos mikään suututti jatkuu sivulla 10

Hauskaa Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
STANLEY

 Chevrolet
 Oldsmobile
 Saab

 442 W. Broadway, Gardner, MA 01440
 Telephone (508) 632-6460

Stanley Bujnicki
 President

Ashby, MA
Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
Veikko Honkala Const.

 Pine Rd.
 Ashby, MA
 Tel. 508-386-7040

Hyvää Joulua ja menestystä alkavalle vuodelle
Pirkko's Beauty Salon

Turnpike Rd., Ashby, Ma.

 Koko perheen tukan leikkaaja ja kampaaja
 Sovi ajasta puh. 386-7060
 Pirkko Lassila omistaja

Juhla-Ajan Tervehdys ja Parhaimmat
Uuden Vuoden Toivotukset
Hanslin Travel Service, Inc.

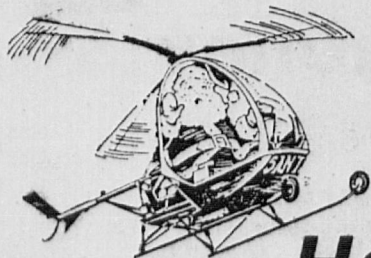
Eino Niinimäki, presidentti

701 Main Street

Fitchburg, Mass. 01420

Tel. 343-7453

Kääntykää Hanslinin puoleen suunnitellessanne matkaa Suomeen

Rauhallista Joulua ja Iloista ja Hyvää Uutta Vuotta!

Telephone:
(508) 343-7754
(508) 537-6854

RAIMO AHTI,
General Masonry & Waterproofing
Chimney Cleaning is our Speciality

Joululaulu

En etsi valtaa loistoa,
en kaipa kultaakaan,
ma pyydän taivaan valoa
ja rauhaa päälle maan.
Se joulu suo, mi onnen tuo,
ja mielet nostaa Luojan luo,
ei valtaa eikä kultaakaan,
vaan rauhaa päälle maan.

Suo mulle maja rauhaisa
ja lasten joulupuu
Jumalan sanan valoa,
joss' sieluin kirkastuu.
Tuo kotihin, jos pieneenkin,
nyt joulujuhla suloisin,
Jumalan sanan valoa
ja mieltä jaloa.

Luo köyhän niinkuin rikkahan
saa, joulu ihana!
pimeyteen maailman
tuo taivaan valoa!
Sua halajan, sua odotan,
sa Herra maan ja taivahan,
nyt köyhän niinkuin rikkaan luo
suloinen joulus tuo!

Z, Topelius; suomennos

Pieni joululaulu

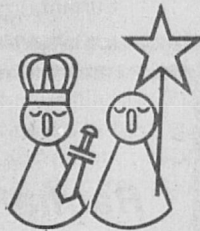
Reippahasti käypi askelet,
äidin hommat niin on kiireiset:
lahja peittyi kääriihin,
ukset kiinni pantihin -
vaan on hauska sentään!

Taatto läksi, läksi innoissaan
joulukuusen, kuusen hankintaan;
latva saapi tähtösen,
oksat kaikki, tiedät sen,
paljon kynttilöitä!

Kun on valmis kuusi kultainen,
rynnistääpi lapset huoneeseen,
ken on tuonne tullutkaan,
joululahjat pussissaan?
Vanha joulupukki!

Lapset kaikki huutaa: 'oi, oi, oi!
kohta kiitos riemuin soi, soi, soi!
Siellä vauva Maijan on,
Annin kelkka verraton,
orhi oiva veikon!

Päättyy joulu, vaikk' ei kenkään
sois,
joulukuusi viedään pois, pois,
pois!
Mutta ensi vuonna hän
saapuu lailla ystävän -
ei voi toivo pettää!

Iloista Joulua ja Onnea Uudelle Vuodelle!

Ahti ja Aune Jaakkola
Maynard, MA

Rick ja Etta Jaakkola
Reston, VA

Compliments of

Fitchburg Mutual Insurance Co.

"A Friendly Place to Do Business"

Tel. 345-7516

781 Main Street

FITCHBURG, MASS.

Minneapolis, MN

Velma M. Doby

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle*

Kaarle H. Lehtinen

62 Sunapee St.
Newport, NH 03773

Asburnham, MA

Kaino & Adolph Rajala
119 Tuckerman Road

*Hauskaa Joulua ja Onnellista
Uutta Vuotta*

Bruno ja Charlotte Johnson

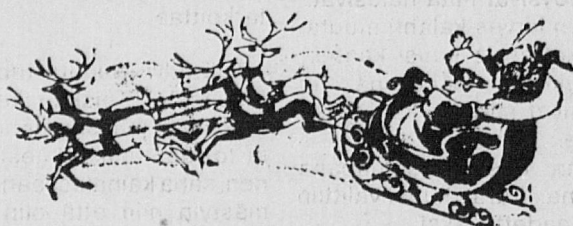
8 Barnet Avenue
Waterville, Maine

Siunausrikasta Joulua ja Uutta Vuotta 1990

Waldemar E. Kangas & Rev. Nancy H. Kangas

64 Pitcherville Rd., Hubbardston, MA

Leominster, MA

Hauskaa joulua ja matkarikasta

Uutta Vuotta

G.I.T. Matkatoimisto

69 Main St., Leominster, MA 01453

(vastapäätä postitoimistoa)

Puh. 537-4536

Matkatoimiston johtaja Alex Paul puhuu hyvin suomea ja mielihyvin auttaa suomenkielellä matkaa koskevissa järjestelyissä.

Lisbon, CT

Toini ja Arvid Sjogren
2 Kanahan Rd.

Fitchburg, MA

Lempi Aunio
604 Ringe Road

Anna ja Eino Schwartz

Templeton, MA

Agnes & Bruno Reponen
School St., Box 107

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle!*

Martha & Gus Salonen
ja perhe

6 Hillis Ave.
Wakefield, Mass 01880

*Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle*

Armas ja Mildred Heino
Lunenburg, MA

Hyvää Joulua ja Paljon Onnea Uudelle Vuodelle

Ellen ja Arno Hangas

Lunenburg, MA 01462

Joulurauhaa ja Onnea vuodelle 1990

Maijan Kampaamo

444 Chase Rd., Lunenburg
Puh. 582-7717

Uudenaikaisimmat leikkaukset ja kampaukset
naisille ja miehille
Sovi ajasta etukäteen

*Hauskaa Joulua ja
Hyviä ajokelejä*

**North End Subaru Mazda
and
Lunenburg Ford**

Gene ja Alice Heikkilä

Rauhallista Joulua

ja

Onnellista

Uutta Vuotta

MAKI CORP

LUNENBURG

160 Mass. Ave.

HOURS:

Mon.-Wed. 7-6

Thurs. & Fri. 7-8

Sat. 8-5 & Sun. 10-3

508-343-7422

GARDNER

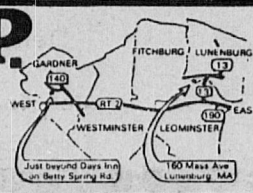
513 Betty Spring Rd.

HOURS:

Mon.-Fri. 7:30-5

Sat. 8-4

800-633-MAKI

Winchendon, MA

Parhaat juhla-ajan

tervehdyksemme

EASTERN
PROPANE GAS inc.

for
Commercial • Residential • and Industrial applications
AUTOMATIC METERED BULK DELIVERY
Emergency 24-Hour Service
by Licensed Personnel

Office & Showroom
open Monday thru Friday
from 9 a.m. — 5 p.m.
Route 12, Winchendon
01475

for
Sales & Service
call toll free
1-800-922-8309

from N.H. 1-899-223-4427

Hyvää Joulua

ja

Onnellista Uutta Vuotta

**Excellence
In Insurance**

**WOODCOME
INSURANCE
GROUP** Since 1891

256 Main Street • Townsend, MA 01469
(508) 597-2955

Twin City Mall • Leominster, MA 01453
(508) 537-4301 • (800) 696-4301

Paul J. Woodcome Insurance Agency Inc.
Putney Insurance Agency
G.L. Whitcomb Insurance Agency

TALVISODAN...
jatkoa sivulta 8

Yhdysvalloissa syntynyt Lainetta. Hän muistaa tokaiseensa tuohtuneena, että "vai pudotellaan tänne Amerikkaan tehtyjä pommeja!"

"Oli se kyllä sellainen joulu, mitä ei olisi ollut olemassakaan. Sitä ei millään tavoin huomioitu. Sotaa oli kestänyt vasta kolmisen viikkoa, kaikki oli hyvin kaaosmaista. Kaikki oman ikäluokkani pojat oli kutsuttu rintamalle, jotkut kaa-tuivat heti sodan alkupäivinä tulirintamalla," Laine kertoi.

Pommeja sai Tampere talvisodan aikana vastaanottaa kaikkiaan 1865. Seitsemäntoista ihmistä sai surmansa ja 43 loukkaantui. Satoja rakennuksia tuhoutui ja noin neljän tuhannen ihmisen kerrotaan joutuneen asunnottomaksi sodan seurauksena.

Vammaisen joulukuusen tarina

Minä en nähnyt päivänvaloa ensimmäistä kertaa aurinkoisella kangasmaalla, vaan valtavan suuressa, ahtaassa hallissa. Meidät oli istutettu taimistoon vain väliaikaisesti, rungon vähän varttuessa meidät siirrettiin muualle.

Niin tapahtuikin. Meidät kaivettiin pois juurineen ja si-
dottiin nippuhin. Sitten meidät ladottiin jonkinlaiseen muuttovälineeseen, ja lähdettiin matkalle. Pitkälle sitä piti-
saisi.

Vihdoin pysähdettiin. Meidät siirrettiin isoon huoneistoon. Reipas ulkotyöläiseltä näyttävä mies huolehti meistä.

Minun vammaisen runkoni venyi hitaasti. Parhaani mukaan ruohikon läpi tirkistelin, kuinka läheiset kuuset kauri-
niisti ja tasaisesti kasvoivat. Mies ja nainen ilmaantuivat usein niitä ihaillemaan.

Eri vuodenajat tulivat ja menivät. Samoin ruohikko ympärilläni. Kesä sen kasvatti, talvi tappoi.

Minun vammaisen runkoni venyi hitaasti. Parhaani mukaan ruohikon läpi tirkistelin, kuinka läheiset kuuset kauri-
niisti ja tasaisesti kasvoivat. Mies ja nainen ilmaantuivat usein niitä ihaillemaan.

Kesä oli taas sivuutettu. Valkohanki peitti maan. Huomasin että mies ja nainen olivat lähistöllä. He kiertelivät ja katselivat eri kuusia. Viimein löysivät mitä halusivat. Miehen kirves kalahti muuttaman kerran ja kuusi kaatui. Riemukkaan näköisinä he poistuivat miehen kantaessa kuusta.

Sama toistui useampana vuotena. Paras kuusi valittiin aina kaadettavaksi.

Sitten miestä ei enää näkynyt. Nainen kierteli pienen vaalehiuksisen tytön kanssa. Kuusista oli jo parhaat haettu. Nainen ja tyttö pysähtyivät minun lähelläni olevan kuusen luokse. Se ei ollut erikoisen vehmas. Tyttö hyväili kuusta, antoi suukon sen oksalle, aivan kuin toivottaen: "kasva nyt hyvin."

Valkovaippa peitti taas maan. Nainen saapui yksin saha kainalossaan. Pikkutyttö suukot varmaan auttoivat naapurikuusta kasvamaan, koska nainen sen sahasi poikki. Tyytyväisen näköisenä hän alkoi raahata sitä perässään.

Tarkasti ympärilläni tirkistelin. Ihmeekseni huomasin, että kaikki muut kuuset olivat kadonneet.

Kesä saapui kauniina tapan-
sa mukaan. Kuivuneiden

rikkaruohojen keskeltä pursuivat esiin vehmaat ruohontaimet.

Väärästynyt runkoni oli selvästi kasvanut ja katseeni kantoi jo kauemmaksi. Nyt kun olin ainoa kuusi jäljellä, tunsin jotenkin kohoavani aivan uusiin korkeuksiin.

Eräänä päivänä kuulin liikkettä. Askelet tulivat lähemmäksi, ja nainen ilmestyi esiin. Hän kumartui ja alkoi innokkaasti kitkeä rikkaruohoja. Katkoi lähellä olevat pensaatkin.

Aurinko paistoi minulle nyt joka suunnalta. Huomasin naisen silmillään mittailevan runkoani. Kesän kuluessa nainen kierteli useamman kerran ympärilläni, puhdisti pois rikkaruohot. Mietin itsekseni, mitä tämä kaikki mahtoi tarkoittaa.

Tuli talvi ja lunta tuprutteli runsaasti. Tuiskun keskellä huomasin ihmishahmon. Tot-
ta tosiaan, esiin ilmestyi nainen, saha kainalossaan. Häm-
mästyin niin että olin aivan turta. Virkosin äkkiä kun tunsin sahan hampaat rungosani.

Nainen kuljetti minua perässään vieden minut johonkin huoneeseen, jossa hän asetti minut vesiämpäriin. Runkoni pysyisi tuoreena ja neulani säilyisivät vihreinä.

Päivät tulivat ja menivät, minä seisoa törrötin vesiämpäri-
ssä ja mietiskelin, kuinka kauan sitä jatkuisi. Aloin jo masentua pitkistä odottami-
sesta.

Eräänä päivänä huoneeseen ilmestyi suuri mies. Kauhustuttava ajatus valtasi mieleni. Mitä tapahtuu kun hän huomaa minun olevan vammaisen? Huokasin helpotuksesta huomattessani hänen kasvoiltaan paistavan tyytyväisyyden.

Mies kantoi minut toiseen huoneeseen, missä vallitsi juhlatunnelma. Hän asetti minut huolellisesti jalustaan. Nainen ilmestyi miehen seuraan. Oksilleni asetettiin valo-
loja ja ripustettiin koristeita, eri värisiä ja monen muotoisia. Se kaikki kohotti suuresti mieltäni.

Ennen pitkää sisälle saapui vaalehiuksinen tyttö sekä nuori nainen sylit täynnä ihanaa käärittyjä paketteja. Ne asetettiin minun oksieni alle.

Viimeiseksi kiinnitettiin enkeli minun latvaani. Valot sytytettiin. Väärästynyt runkoni suoristui ja näin ympärilläni taivaallista heijastusta. Julistin: "Jumalalle kunnia nyt korkeuksissa, maassa rauha ihmisten kesken."

West Townsend, MA

Toivotamme

**Hauskaa Joulua ja Onnea
Alkavalle Vuodelle**

kaikille suomalaisille asiakkaillemme!

Automyynti

Korjauksia

Autovaraosia

Tarvikkeita

Country Auto Sales & Service

118 Bayberry Hill Rd.
West Townsend, MA 01474

Delta Renkaita

Dick Koivu, omistaja

Westminster, MA

**Iloista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

**NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.**

135 Main Street
P.O. Box 449
Westminster
Massachusetts 01473

Hoidamme kaikenlaisia vakuutuksia

Puhelin: 874-2921

Kesä kului, tuli talvi ja lunta. Sitä seurasi taas toinen kesä. Kuulin lähistöllä liikettä. Mies ja nainen nyppivät rikkaruohot.

Lake Worth, FL

St. Andrew Luterilainen Seurakunta

South "E" St. ja 10. Ave., Lake Worth, Florida
toivottaa

**Siunattua Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

Jouluaattona klo 7 ill.
Englanninkielinen Perhejumalanpalvelus
Klo 10 ill. Englanninkielinen Kynttiläkirkko
Jouluaamuna Kaksi suomenkielistä jumalanpalvelusta
Klo 7 ja 9 aamulla

Tervetuloa kuulemaan joulun hyvää sanomaa

Pastori: Pentti J. Mäki

*The Finnish-American***RAIVA AJA**

75th birthday noted -

FACS honors Tarmo Hannula

FITCHBURG, MASS - At Saima Park on Nov. 19 Finnish American Club of Saima president Walfrid A. Makela presented Tarmo Hannula with a plaque in recognition of his 75th birthday and his dedication to the club.

The presentation took place during a surprise birthday party for Hannula. The club house was filled with friends and relatives.

Tarmo Hannula has been a FACS activist since the mid 1970's. He currently holds the office of secretary, editor of the FACS newsletter, and public relations director.

In addition, he has represented the club in the national FinnFest movement, serving on the FinnFest USA board from its organization until 1988. He was general chairman of FinnFest USA 1984, New England.

A standing ovation greeted Hannula as he entered the hall accompanied by his wife Helen, daughter Jeanne and grandchildren Katherine Helen and Charles Tarmo Russell.

Nils Granfors, club member and long-time friend of Tarmo's served as master of ceremonies

during a brief program. His remarks are as follows:

"Tarmo, Helen, family, friends, officers and members of Saima Park, I would like to welcome you all to Tarmo's 75th birthday party.

"I am sure all of you know Tarmo and his dedication to Saima and for keeping up the Finnish culture that he works so hard for.

"His whole life is his Finnish heritage and his drive to keep it alive amongst the members of Saima and all the American Finns.

"And with his monthly Newsletter he carefully spreads the word. Tarmo does an outstanding job on the Newsletter as you all know.

"Over 2,600 copies are mailed out every month all over this country and even to Finland. Tarmo's enthusiasm never ends.

"With his untiring drive Tarmo always manages to get some donations for Saima - sometimes big, sometimes small, but always something.

"A few years ago he was the chairman for the FinnFest in Fitchburg and with the help of different committees it turned out to be a big success. Over 7,000 people, mostly Finns, visited Fitchburg and Saima Park at that time.

"The Finnish flag was flying high beside the American flag at the City Hall in Fitchburg - a great week for all the Finns and members of Saima to be proud of.

"Lots of work went into this project but Tarmo and his committees came through with flying colors. People still say it was the best FinnFest ever held.

"Now our friend Tarmo is 75 years old - just became a man - but you can hardly see a wrinkle in his face. he did have a bout with arthritis but he managed to get a new knee out of that episode. One can say he is now running on spare parts.

"Things like that didn't stop Tarmo. He came down here on crutches just to make sure everything was OK. Saima always comes first for him.

"On a personal note I'd like to mention that I met Tarmo in 1942 in Worcester and we became good friends and worked together for many years. I always found Tarmo as straightforward and with an understanding personality. Thanks Tarmo.

"As a token of gratitude from the officers and members of Saima, they would like to present Tarmo with a gift.

"But before this I'd like to thank all you lovely people for your food donations and the gift to Tarmo. You are the people who made this party possible. And a thanks goes to our hard working committee and a special thanks to our friend Veikko Honkala for his music. Thank you all.

Tarmo Hannula

"Walfrid and Tarmo, would you please come up here..."

And with that, President Makela and Tarmo Hannula proceeded to the front of the hall. Makela read the inscription on the plaque:

"PRESENTED TO TARMO HANNULA WITH SINCERE APPRECIATION FOR HIS OUTSTANDING LOYALTY AND UNFAILING DEDICATION IN PERPETUATING FINNISH CULTURE AND THE BETTERMENT OF SAIMA PARK. PRESENTED BY THE OFFICERS AND MEMBERS OF THE FINNISH AMERICAN CLUB OF SAIMA ON HIS 75TH BIRTHDAY, NOVEMBER 25, 1989."

In addition, a large card with scenes of Saima Park and an envelope containing a sum of money were presented to him.

Tarmo Hannula spoke, thanking all who were present. He recalled a quote by John F. Kennedy "...I'm going to give this damn thing up" - to illustrate the fact that sometimes he feels he is working all by himself and wonders whether it is worth the effort.

But, he said, when he walked through the door and saw all the people he realized he wasn't alone.

Also that afternoon, Nils Granfors sang songs in Swedish and Finnish, Nils Lunding played "Finlandia" on the accordion, and Fabian Raatikainen sang "Kaunis kesäilta".

Later, as accordion music filled the air, Katherine and Charles Russell danced and ran about the floor.

They will forget their antics on a November afternoon in 1989 - but someday they will learn what Saima Park meant to their grandfather Tarmo Hannula.

Tarmo Hannula, center, holds the plaque presented to him by FACS president Walfrid Makela, left. To the right is Nils Granfors who MC'd the program.

Three generations - Tarmo & Helen Hannula's daughter and grandchildren came from California for the party. From left to right: Katherine Russell, Tarmo, Helen, Jeanne and Charles Russell.

Three of Tarmo Hannula's siblings came to the party. From left to right: Waino, Tarmo, Lilja Bush, and Toivo.

Christmas party well attended

WESTMINSTER, MASS - The Finnish Christmas party was held recently at the Town Hall. It was well attended. Santa Claus presented gifts and refreshments were enjoyed by all.

The program was as follows:

"Jingle Bells" by Kristie & Marcie Gagnon; "Rudolf, the Red Nosed Reindeer" by Jill Thibodeau; "Jingle Bells" by Sandra Waronen & Craig Roy; "Hark, the Herald Angels Sing" by Matthew Lemieux; "Little Drummer Boy" by Stacey Panageotis-Wright, Adria & Matthew Wright & Haley Robertson.

Craig Niinimaki played "Away in a Manger" on his clarinet; Kevin Norris played "Jingle Bells" on his trombone; Amanda Norris played "Joy to the World" on her flute; Kate Aalto sang "Away in a manger."

A dance from "The Nutcracker" by Stacey Panageotis-Wright was followed by "Rudolf, the Red Nosed Reindeer" by Darlene Demont.

Participating in the Bethlehem pagent were: Joseph, Craig Niinimaki; Mary, Kate Aalto; Baby Jesus, Joshua Robichaud; Three Kings, Jeff Aalto, Eric Hannula, Kevin Norris; Angels, Marcie & Kristie Gagnon, Jill Thibodeau, Adria Wright, Haley

Shepherds (left to right) Chris Niinimaki, Craig Roy, and Matthew Wright participated in the Bethlehem pagent in the annual Finnish Christmas party held in the Town Hall of Westminster, Mass.

Robertson, Stacey Panageotis-Wright, Bethann & Caitlin

Johnson, Mia Parviainen; Shephards, Alexi & Keith Gal-

lant, Chris Niinimaki, Matthew Wright, Lemieux, Craig Roy, Matthew

Lempi Aalto

Memories of another trip to Europe

continued from last week

Next we went to the Salisbury Cathedral. It stands alone in the midst of a quiet secluded setting. It was built in 1220 but added to during the next 50 years. It's spire is the tallest in England.

We saw a clock that has been running since it was made in 1386.

The carvings over a bishops tomb were scenes from his life.

After some 670 years of use and weathering extensive and essential conservation work is going on.

Leaving Salisbury we drove through the rolling hills and fields of Salisbury plain and came to Stonehenge.

It is believed to have been built in three stages. The first 2800 BC, the second 1700 - 1600 BC and the third 1500

BC.

It consists of an outer circle of large boulders (sarsens) in uniform height capped by horizontal stones (lentels). This encloses a smaller circle of boulders (bluestones) inside of which is a horseshoe of bluestones.

It is believed there had been 30 standing boulders on the other circle but 16 remain standing today. Of the lentels six stand in their original positions. Some are on the ground while others are missing.

All the stones had surfaces rounded to the desired shape. With only primitive tools, maybe stone mauls or deer antlers, how did they cut, shape and smooth these huge 50 ton stones?

Even more extraordinary is

how were these massive stones transported? There are similar type of stones far away in South Wales, 140 land miles or 240 water miles away, and how were the heavy lentels raised into position?

Without machines and roads, we know today, it was an exceptional feat.

It is estimated that at least 800 able bodied men would have been needed to transport the stones and 200 more to raise the lentels.

It is unclear as to the reason for making Stonehenge but whatever the reason it must have been very important because of the enormous labor which was devoted to the construction, transportation and erection of the stones.

On the way back the guide told us about the Lindo man at the London museum. He had been on display only nine months. The body had been found in a peat bog and was very well preserved. He had hair, a beard and moustache and skin intact. He was 5 feet 10 inches tall, weighed 10 stones (140 lb.) and was 28 years old. His finger nails were manicured and his hands were smooth which shows he was an aristocrat. He had eaten wheat cakes for a last meal. He had been murdered. They know this because he had a rope around his neck which had been slit. He had lived during the era of Stonehenge.

If we ever go to London again we would like to go see him.

After having three days in the London area we took a train from Paddington station to Stratford upon Avon, two and a half hours away.

We took a cab to Craig Cleeve House, a bed and breakfast hotel. It was our first experience with a B & B. We recommend them.

It was only a five minute walk to the center of the town. Crossing over the Avon River we walked along the shore park admiring the flower gardens and the moored boats. We saw a statue of Shakespeare with four small statues of the characters from his plays close by.

There was a tour bus, an open double decker, that went to all the special sights. It would stop to let you off and you could then get on the next bus after touring the site.

We went first to see Ann Hathaway's cottage. She was born in 1556 and had lived in the cottage 26 years when she married Shakespeare, who was only 18.

The cottage in in Shottery, a little more than a mile from Stratford. It is a picturesque timber-framed building with irregular walls, a high-pitched thatched roof and latticed windows.

Inside on the ground floor is the living room with original

Onerva Lovejoy

panelling, open chimney in the corner and the old settee known as the courting settee because Ann and Shakespeare sat there when courting.

The kitchen was fascinating. It had very low rafted ceiling, a stone floor and small latticed windows. The large open fireplace and its bake oven are still intact.

Upstairs there were six rooms all formerly used as bedrooms or storage rooms. Most of the furniture in the house belonged to the Hathaways.

The old-fashioned garden with the orchard adjoining had clipped boxhedges, old red and white roses and a variety of other flowers mingled with herbs.

The roof of the cottage was thatched by 20 tons of wheat. It's covered so birds don't eat the wheat. A thatched roof is expensive to make and lasts only about 30 years.

The next stop was the Mary Arden house. It was the girlhood home of Shakespeare's mother. It's three miles from Stratford in Wilmcote. We didn't go into the house - just stopped to see it.

After going back to town we walked along Main St. to see Shakespeare's birthplace. It's a half-timbered building. It consists of a low stone foundation wall on which is erected a framing of oak beams. The spaces between are filled in. It had a massive chimney on a rafted

Turn to EUROPE page 14

Anne Hathaway's Cottage, Shottery, Stratford-upon-Avon, England.

Suomi College News

Major bequest

HANCOCK, MI - Suomi College has been willed an estimated \$3-million estate by a Detroit-area businessman who wanted to pay tribute to his Finnish mother.

The late Earl R. Forsyth of Birmingham, MI., who never married and had no immediate family, last year named the two-year college as the sole beneficiary of his estate. He died in March at age 65.

Suomi President Ralph Jalkanen announced the gift Nov. 22 and said it was "an unexpected good grace, truly a blessing." He added, "Finns are a small minority in America, we struggle to maintain our identity, and it's gratifying that this man treasured his heritage."

Forsyth, a donor to Suomi, was an alumnus of the University of Michigan and Louisiana State University. Relatives and associates told Suomi officials that he was "liberal and generous" and, besides education, also supported veterans, police departments, and local civic charities. His first gift to Suomi was made in 1984 in memory of four of his mother's brothers and sisters who died that year.

Forsyth hadn't told Suomi officials of his intentions before he died. A relative told a Suomi attorney that Forsyth "idolized his mother" and made the gift to "honor her and his Finnish heritage."

By interviewing former friends, relatives and attorneys, Suomi officials learned the following about Forsyth:

His mother, the late Edna Viola Koppelo Forsyth, was born in Calumet, Michigan, and grew up in Painesdale, Michigan, two towns that were part of the copper mining boom that occurred in this northern region of Michigan's Upper Peninsula. She attended Eastern Michigan University, taught school in Painesdale for a year, then relocated to Detroit, where she taught school for 25 years.

In Detroit she married Ray E. Forsyth, who founded a manufacturer's agency in partnership with former Detroit Tiger baseball great Charley Gehringer, a good friend. Ray Forsyth also bred and raised horses for harness racing, a business he sold in about 1970.

Ray Forsyth also founded the Bloomfield Carpet Co. in Detroit's north suburban area. His son Earl inherited that business and ran it until he died.

Earl Forsyth studied to be a dentist, but his father convinced him to join the carpet company. His mother died in 1967, his father in 1971.

Earl Forsyth maintained a lifelong interest in education, supporting scholarships, improved teaching methods, art, and music. When he made gifts to Suomi, they often were in memory of his mother's family.

Jalkanen said Suomi will use the money as endowment, with part of the estate in permanent endowment and part in funds serving as endowment.

Suomi was founded in 1896. For the last ten years the private Lutheran college has had an enrollment of more than 500 students from throughout the Midwest.

Suomi officials in Finland

Three Suomi officials made an eight-day visit in October to Finland as guests of the Finnish government.

President Ralph Jalkanen, Dean of Faculty Robert Ubbe-lohde, and Director of College Relations Anne Jalkanen Miller met with some 50 officials from Finnish government, education, business, and the Church of Finland.

The Ministry of Education and Ministry of Foreign Affairs invited Suomi officials to Finland some months ago to discuss ways to cooperate on educational programs.

College and Finnish officials

held a number of discussions on creating exchange programs for students, faculty, and staff between Suomi and Finnish institutions.

Accompanying Suomi officials on the trip was the Rev. Olaf Rankinen, pastor of the Holy Trinity Lutheran Church in Chassell, MI, who was invited because of his long-standing relationship with Suomi's Finnish-American Historical Archives.

College officials met with directors from Finland's Institute of Migration, which maintains historical records of Finnish emigrants, including many from the 19th Century when thousands of Finns came to the Copper Country.

Discussions included a possible cooperative program between the institute and the college's archives.

College officials also talked to a number of officials who plan to attend FinnFest, the national festival of Finnish American heritage that will be held on campus in July. Some of the officials agreed to speak during the festival, which is expected to draw about 5,000 people to the campus.

Suomi officials said they were guests at several receptions, including a reception hosted in their honor by the Foreign Ministry. About 75 people attended.

"The trip was the first step in building relations between Suomi and Finland," said Ubbe-lohde. "All in all, it looks very promising."

Miller stressed that more discussions have to be held before any programs begin. "This was a fact-finding trip to see in what ways we could cooperate," she said. "While we haven't worked out any details yet, we are hopeful."

Suomi News Service

Europe

continued from page 13

roof.

One half of the property included the living room, kitchen, bedroom with period furnishings recreating a middle-class home atmosphere. The other half has an exhibition illustrating the life and work of Shakespeare.

This building, like Ann Hathaway's cottage and the Alden House, are owned by the Shakespeare Birthplace Trust so they will be preserved.

At night we went to the theater and saw Shakespeare's "A Midsummer Night's Dream". At first I found it difficult to understand because of the English accent and the speed of talking but as it progressed I got used to it and really enjoyed the performance.

After leaving Stratford we went to the Coventry Cathedral. There we saw an 18 minute film that gave historical background of events which took place in Coventry.

On November 14, 1940, the cathedral and the city was bombed and destroyed. It was an attempt to destroy a city in one operation from the air.

The full horror of destruction was revealed in the morning. Buildings were flattened or still burning and the streets were in chaos.

When a small group came to see the cathedral, a Jack Forbes found two partly burned beams from the roof and fastened them into the shape of a cross and planted it on the blackened mound of destruction. Three nails were fastened in the form of a cross and laid in front. The nails had secured the roof beams which now littered the rubble. Thus was born the Ministry of Coventry Cathedral under the sign of the cross burned and blackened by human hate. Forbes built a rough stone altar in the apse of the destroyed cathedral, placed his

charred cross behind it and inscribed the words "Father Forgive". On this altar was placed the Cross of Nails. It became a symbol of hope that there should be resurrection from the rubble. It was accomplished with the building of the new cathedral.

The original cross now stands secure for the future, a sacred symbol, in St. Michael's Hall of the new cathedral. It's too fragile and too precious to be exposed to the elements.

We saw the bombed portion under the shadow of the 310 ft. spire which miraculously survived. It has been restored after air pollution damage and it is secure for years to come.

The walls of the sanctuary still bear the scars of destruction and the stains of molten lead which boiled when the cathedral was burning.

Central in the sanctuary is the stone altar table fashioned from the gathered stones after the destruction with a replica of the famous charred cross of Coventry.

A massive canopied porch links it with the new cathedral.

We entered through Queens Arch so named because Queen Elizabeth II laid the foundation stone in 1956. The cathedral was completed in 1962.

The great west screen of clear glass has etched figures on it and across on the east is the Baptistry Window which is a wall of stained glass.

There are many lovely windows. The tapestry "Christ in Glory" is behind the High Altar and represents the resurrected Christ.

Visiting the cathedral gave an appreciation of the past and made me aware of how horrible war is.

- to be continued -

Kalenteri

CONNECTICUT

Jan. 7 - Finnish American Heritage Society membership meeting, 1:30 pm, Salem Village, Brooklyn.

FLORIDA

Dec. 30 - New Year's Party, 8-12 pm, Finnish American Club, 409 East Dealware, New Port Richey. Music by Bill Russel combo. B.Y.O.B. Tickets in advance: 849-6349, 942-3916, 938-5167.

MASSACHUSETTS

Dec. 1 - 30 - Exhibit of Finnish traditions, Gardner Heritage State Park Visitors' Center, 26 Lake St., Gardner. Open Wed - Sat 9 am - 4:30 pm. 508-630-1497.

Dec. 24 - Dedication of new pipe organ, 10:30 am, Messiah Lutheran Church, 750 Ringe Rd., Fitchburg.

Dec. 30 - New Year's Eve traditions, 1-3 pm, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Watch the custom of melting lead and pouring it into buckets of cold water to produce strange forms which are interpreted to predict the future.

Dec. 31 - New Year's Eve party, 7 pm - 1 am, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Buffet and dancing to the music of David Nelson and Aatos Autio. Tickets available at RAIVAAJA. Sponsored by Finnish Ski Club.

MICHIGAN

July 26-29 - FinnFest USA'90, Suomi College, Hancock. Tel. 906-487-7202.

All programs subject to change

Letter to the Editor

I'm trying to find some information about my uncle Fredrik Luonto who emigrated from Finland to the USA in 1911. I would like to ask if there is anyone among the readers of this paper who has got any information about my uncle? Here are the facts I was able to find here in Finland.

Fredrik Luonto (previously Fredrik Lukander) was born on the 23rd of March 1890 in Tamela, province of Häme in Finland.

Before he left for USA in March 1911 he was living in Parainen (Pargas) province of Turun ja Porin Lääni in Finland.

When he emigrated he had a 3-year passport, issued on the 14th of March 1911, number 367. He was 21 years old, single and belonged to the Finnish Lutheran church.

In Hanko (Hangö), Finland he embarked a CUNARD NEW YORK line passenger ship bound for Hull, England. He had a second class ticket to either the s/s Urania, departure 25 March 1911 or s/s Cañonia departure 1st April 1911. Caronia departure 1st April 1911.

From Hull, England he travelled by train to Liverpool, England and from there to New York probably on board another CUNARD NEW YORK-line vessel. The arrival to New York has happened some time in April 1911.

In the late twenties, probably in 1927, Mr. Luonto visited Fin-

Pipe organ dedication

FITCHBURG, MASS - A special service of celebration and dedication will be held Sunday, Dec. 24, 10:30 a.m., at Messiah Lutheran Church, 750 Rindge Rd. The church will be celebrating Christmas and dedicating the new pipe organ.

The organ, opus 45, was built by George Bozeman Jr. and Company of Deerfield, NH.

The service will include a selection of Christmas hymns and anthems sung by the choir and congregation, as well as a hymn of dedication, text written by Pastor Kenn Cobb and music by church music director Paige MacDonald.

All are welcome to attend.

land very shortly, but after his return there is no information of his whereabouts.

If you have any information about Luonto, please contact Me to the address below:

Reino Lukander
Yliopistonkatu 30
SF-20100 TURKU
FINLAND

Help wanted

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. \$17,840 - \$69,485. Call 1-602-838-8885. EXT. R 1596.

Articles for sale

Blueprint Machines, Desks, File Cabinets, Chairs, Plan Files, Workbenches, Metal Shelving, Pallet Racks, Large & Small Safes, 8' Fluorescent Fixtures, Riscons, 253 Main St. Plaistow, N.H. 1-603-382-5671. Mon-Fri 9:30-5:00; Sat-Sun 10-2.

Hot Tuna ja Kaukosen veljekset tien päällä

Jorma Kaukonen lienee tullut suurelle yleisölle tutuksi lähinnä Jefferson Airplane -yhtyeen kitaristina, mutta nyt Kaukonen on liikkeellä "oman" yhtyeensä, Hot Tunan, kanssa.

Hot Tunan perustivat 1970-luvulla Kaukonen ja basisti Jack Casady Jefferson Airplanen sivuprojektina. Yhtye keräsi hippimäisen folk-musiikin ja acid bluesin sekoituksellaan pienen, mutta innokkaan kannattajajoukon.

Viime kesän epävakaa konserttihenestys jälkeen Jefferson Airplanen tulevaisuus näyttää epävarmalta, ja Hot Tuna lähti kuuden vuoden tauon jälkeen kiertueelle.

Äskettäin yhtye esiintyi kahdessa loppuunmyydyssä konsertissa Bostonin Nightstage-klubilla. Viisimiehiseen orkesteriin kuuluu myös Jorma Kaukosen veli, kitaristi Peter Kaukonen.

Newport, NH

Uutislähettiläämme kerto-
man mukaan Kaarle Hjalmar
Lehtinen liukastui jäällä sillä
seurauksella, että istuu nyt
jalka paketissa.

Toivotamme pikaista para-
nemista ilman minkäänlaisia
vaikeuksia!

Kaukosen veljekset Jorma (vas.) ja Peter Hot Tunasta.

Hilma Kemppinen

100 vuotta

joulukuun 10, 1989

Hilma Kemppinen 85-vuotispäivänään 1974

Lyyli Nelson
Herbert ja Viola Merriam perheineen
Louis ja Janet Buscemi
Hilda Torppa
Herbert ja Betty Torppa
Saimi Korsman
Roy ja Raija Helander
Fanny Helander
Veijo ja Elma Epäilys
Voitto ja Vivian Kallio
Edward Helander
Aune Ojalehto

Hilma Kemppinen syntyi jouluk. 10, 1889
Vetelissä Suomessa Matti ja Sanna (Ny-
känen) Klemolan tyttärenä ja muutti
Maynardiin vuoden 1914 elokuussa. Hän
on Pekka Kemppisen leski.

Hilma asuu tyttärensä Lyyli Nelsonin
luona. Hänellä on yksi lapsenlapsi, For-
rest, ja kaksi lapsenlapsen lasta, Christine
ja Craig Nelson.

Sukulais- ja ystäväjoukko saapui juhli-
maan merkkipäivää syntymäpäiväsanka-
rin kotiin joulukuun 10. päivänä.

Rachel Simila
Charles ja Gertrude Syrjänen
Lauri ja Marion Toivonen
Eino ja Hulda Nelson
Helen Mark Ketola
Aimo Kangas
Frank ja Rosalie Poittrast perheineen
Alphonse ja Ingrid Januskiewicz
Margaret Brown
Ahti ja Aune Jaakkola
William ja Henni Fryatt
Stella Linna

Miriam Kangas (Stow)
Forrest ja Beverly Nelson lapsineen (Hollis, NH)
Ina Laakso (Norwood)
Percy ja Evelyn Hayward (Walpole)
Roger ja Catherine Laakso (Medfield)
Irja (Klemola) Brandt perheineen (Pomfret Center, CT)
Irja (Ryssy) Hofschiere (Worcester)

Lauri ja Helen Klemola (New Port Richey, FL)
Tyyne Glad (Melrose)
Helen Gosson (Concord)
Olavi ja Ellen Vaananen (Los Altos, CA)
Arno ja Ellen Hangan (Lunenburg)
Ranghild Nelson (Helmet, CA)

Yhteensä: \$200.00

Joulu tuli Aura haalille

Lapset tekivät Aura seuran joulujuhlalta aidon lämpimän tilaisuuden sunnuntaina jouluk. 10 päivä.

Eila ja Hannu Mäkipuro olivat jälleen saaneet kokoon monipuolisen jouluehjelman, josta näkyi sitkeän harjoituksen tulos.

Juhlissa oli mukana jouluisiin asuihin sonnustautuen kaiken ikäistä ja -kokoista väkeä. Tulijoita tervehti heti ovella juhlalliset joulupöydät herkkuihin ja komea joulukuusi koreili näyttämöllä.

Hannu hääräsi näyttämöllä viimeistellen ohjelmanumeroita ja niin pääsikin joulujuhla alkamaan.

Carl Andersson saapui paikalle illan juontajaksi ja tervehti yleisöä iloisin juhla-mielin. Pitkä jono lapsia marsi näyttämölle ja yhdessä laulettiin "Joulyö".

Olavi Kurko toi joulutervehdyksen seuran puheenjohtajana kehoittaen kaikkia nauttimaan illan ohjelmasta.

Hannu lauloi poikansa Markin ja Ramon Carobellon säestyksellä "Joulumuistoja". Jo 15 vuotta on Hannu ollut näiden juhlien järjestäjän paikalla apunaan Carl Andersson ja puolisonsa Eila.

Kotoisesti lasten koristellessa joulukuusta laulettiin yhteisesti tuttuja joululauluja, jonka jälkeen Karen Jalkanen luki puhuttelevan joulurunon.

Ei moni tiennytkään, että Aura seuran keskuudessa on sellainenkin laulaja-kyky kuin Millie Wiskari. Hän yllätti meidät kaikki esittäen antaumuksella ja erittäin kehittyneellä äänellä ihanan "Sylvian joululaulu".

Hänen puolisonsa Werner Wiskari yhtyi laulamaan "Hiljaa, hiljaa..." Hannun ja puolisonsa kanssa. Erittäin nautintorikasta kuultavaa!

Reippaasti astui näyttämölle 11-vuotias Ryan Lessee laulamaan joululauluja. Kirkkaalla laulajapojan äänellään hän valloitti kuulijoiden sydämet.

Piano- ja viulusooloja esittivät miehet Josh ja William Miller ja Myrphyn ja Jalkanen tytöt lausuvat joulurunoja. On hyvä kuulla vielä suomensukuisten lasten esityksiä.

Mauno Laurila toi terveiset lähinnä Imatra seuran jäseniltä Brooklynista, NY ja sanoi juuri lasten ohjelman lisäävän aitoa joulutunnelmaa.

Entinen pitkäaikainen Aura seuran puheenjohtaja Arvid Sjögren toi myös jouluterveisensä toivottaen pitkää ikää seuran toiminnalle.

Olavi Kurko kutsui Jenny ja Yrjö Ampujan esille ja ojensi heille hyvin ansaitun lahjan heidän suuresta työstään seuran hyväksi. Aina ystävällinen ja hymyilevä Ampujan pariskunta on arvostettu toimintapari Aura-seurassa.

Säestäjäpoikien ja Hannun avustuksella laulettiin jälleen joululauluja. Kaikki esiintyjälapset asettuivat piiriin näyttämölle ja Carl Andersson monipuolisena musiikkimiehenä soitteli hanurilla jouluisia säveliä lasten laulaessa sydämensä halusta.

Ovella kolisi kummasti ja joulupukki sieltä konttineen asteli sisään "Hauskaa Joulu" toivotellen. Monet pakeetit löysivät iloiset omistajansa.

Soittajien joululaulut muutettiin tahdiltan kevyemmiksi ja niiden saatelemana lähti joulupukki toisia kilttejä lapsia katsomaan.

Lopuksi nautittiin maukaasta joulupuurosta hedelmäsoppineen sekä hienosta kahvitarjoilusta.

Eivätkä tähän loppuneet Aura seuran joulujuhlat. Joulumieltä riittää ja seuraavana päivänä juhli Voluntownin naisten ompeluseura.

Jälleen kokoonnuttin samoissa merkeissä. Seurustelttiin, syötiin oikea lämmin päivällinen ja jaettiin lahjoja ystävien kesken. Minikokouskin mahtui väliin.

Näin maalaismaisemissa se on oikea joulutunnelma, kun savupiipuista tupruaa savu, järven jäät ulvovat halkeillessaan pakkassäässä ja täysikuu valaisee talvista yötä.

George Ampuja sulkee Aura haalin talveksi ja kevään tullessa taas kokoonnutaan yhteen ja tulevan vuoden ensimmäiseen kokoukseen suunnittelemaan seuraavaa toimintavuotta.

Anja Laurila

Tuurin Ameriikan raitti venäjäksi

Antti Tuurin Floridan pakolaisia kuvaava romaani *Ameriikan raitti* (1986) on ilmestynyt venäjänkielisenä laitoksena. Kirja julkaistiin Neuvostoliitossa ilmestyvässä Suomen kirjallisuutta -sarjan uusimmassa osassa. Samassa osassa ilmestyi myös Tuurin romaanin *Joki virtaa läpi kaupungin* (1977).

Vuodesta 1978 julkaistu Suomen kirjallisuutta -sarja esittelee vuosisatamme suomalaista kaunokirjallisuutta, runoutta ja näytelmiä.

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi-ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

TAKAISIN ... jatkoa sivulta 5

ovat joskus pahoillaan Närpiön muuttumisesta ja nykyäikaistumisesta. Heidän mielestään kylien pitäisi säilyä ennallaan vähän vanhanaikaisina ja siten turvallisina. Yhdysvaltain yhteiskunnassa on paljon pelkoa", Mari-Ann Esch kertoo.

Muutamat Yhdysvaltoja rakentaneet ja varallisuutta ansainneet siirtolaiset ovat tuoneet tuliaisinaan itse tekemänsä, nauvoja ja lattioita myöten amerikkalaisen omakotitalon Närpiöön. Talon julkisivulla kotkatunnus levittää siipiään ilmoittaen ylpeää sanomaa menestyksestä.

Närpiön murre vilisee amerikanruotsalaisia sanoja: solmio on *necktaj*, kapsäkki *suitkeis* ja pontikka tietysti *monshein*. Närpiön ruotsinmurre on tosin muutenkin omaperäinen. Riikinruotsalaisten ja ahvenanmaalaisten on vaikea ymmärtää sitä. Parhaiten sitä tajuavat melkein puhdasta muinaisskandinaavista kieltä puhuvat islantilaiset.

Suomesta on mennyt Pohjois-Amerikkaan sadan viime vuoden aikana yli 400,000 siirtolaista. Heitä on vielä runsaasti elossa, eikä kaikkien vanhuus ole ongelmaton. Suomen valtion Yhdysvaltojen ja Kanadan kanssa solmitut sosiaalihuoltoon koskevat sopimukset antavat perusturvalle kehykset, mutta säännöksissä on aukkoja.

Siirtolainen ei aina löydä pysyvää asuinsijaa mistään. Hän elää kuin kolmessa valtakunnassa: tekee työtä arkisessa siirtolaisyhteisössään, tavoittelee jälkipolven välityksellä otetta uudesta kotimaastaan ja liikkuu unelmissaan vanhassa Suomessa.

Yhdysvalloissa elävillä amerikansuomalaisilla on siellä täällä yhteisiä vanhusten hoitokoteja. Niissä ihmiset yhteisten kohtaloiden ja kokemusten voimalla huolehtivat toinen toisistaan. Työvuosina maksetuista korkeista sosiaaliturvamaksuista kattuneet pakkosäästöt ovat usein heidän ainoa vanhuuden varansa. Kaikki eivät onnistu kasaamaan mainittavia omaisuuksia.

Australian valtion kanssa Suomella ei vielä ole sosiaalisopimusta, vaikka viime sodan jälkeen ja 1960-luvulla sinne lähtenyt monilukuinen siirtolaisjoukko alkaa olla eläkeikässä.

Neuvostoliitosta pari vuotta

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Ivar Sandlin oli Dag Hammarskjöldillä kirvesmiehenä.

sitten Pohjanmaalle palannut, 1930-luvulla Kanadan kautta kulkenut siirtolaispariskunta ei saa mistään penniäkään eläkettä eikä muuta toimeentuloturva, vaikka molemmat puoliset ovat 70-vuotiaita. Heidän on ansaittava elantonsa työllä, kunnes kansalaisuuskysymykset tulevat järjestyseen.

Elina Elisabet Terovaara syntyi Alahärmässä 1901, jäi lapsena orvoksi ja lähti "taalinmaalle" Yhdysvaltoihin 1920. Silloin suuret joukot lähtivät Etelä-Pohjanmaalta siirtolaisiksi. Miehet lähtivät edeltä yksin; joukossa oli äveriäitä isojen talojen poikia. Joka taloon jäi Amerikan leskiä.

Elämä työn ja dollareiden perässä vei Elinaa ympäri suurta maata. "Yhtenä piti lähteä." Parhaat ajat olivat Detroitissa, jossa miesvainaa rakensi A-mallin Fordeja, poika syntyi ja perhe-elämä kuoksti.

Muistoina Amerikan ajoilta Elinalla on alahärmäläisen ri-

vitaloasuntonsa pöydällä kolmen polven valokuva Fordin autokuninkaasta. Vierellä on pojan kuva, seinällä valokuvia amerikkalaisista asuintaloista. Poika on tulossa käymään ensi keväänä San Franciscosta. Vastikään hän lähetti kuvia suuresta maanjäristyksestä äidin kauhisteltavaksi. Amerikkaan jääneeltä sukulaiselta tuli myös kirje äskettäin.

"Ne ovat menestyneet siellä alusta lähtien: isä pääsi nuorena kirkon isännäksi; lapsista on tullut tuomareita ja lääkäreitä."

Viisi vuotta sitten Suomeen palannut Elina Terovaaran talous on turvattu. Amerikan eläke tulee pankkiin sopivina erinä. Suomen kansaneläke alkoi juuri juosta. Hän otti Suomen kansalaisuuden heti palattuaan. Sai sen melko helposti, onnistui välttämään kielikurssille joutumisen, vaikka paljon äidinkielen sanoja oli päässyt unohtumaan.

"Jees! Suomi-kaipuu poltti

jatkaa sivulla 21

Kotkatunnus kertoo, että talo on tuotu Amerikasta.

The Robert H. Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Tel. 774-3284 Central Village Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.
FUNERAL DIRECTORS
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin: 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Floridan kuulumisia

Tropiikin portilta

Finnish-American Rest Home, Inc.
1001 SOUTH DRIVE LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6151

Jouluk. 1 ... 1989. Suurin uutinen tälle joulun ajalle tuli eilen perjantaina, kun kommunistisen maailman pääjohtaja Mihail Gorbatsšov kävi Vatikanissa tervehtimässä 850-miljoonan roomalaiskatolilaisen kirkon puolalaissyntyistä pääjohtajaa paavi John Paul II. Gorbatsšov kutsui paavin vastavierailulle Kremlin Moskovassa. Samalla hän ehdotti diplomaattisuhteiden aloittamista. Näin avattaisiin omantunnon vapaus... kaikki saavat uskoa omalla tavallaan.

Joulutunnelmaa

Kun joulukirkkoon mentiin Jämijärvellä, ei sitä voi unoh-

taa. Minut peitettiin vällyjen alle kirkkoreen peräosaan. Juho-eno ajoi vanhaa Pollea, joka teki nopeasti matkaa tien oikealla puolella.

Äkkiä Polle muutti maantien vasemmalle reunalle. Se näki edellään menevän toisia kirkkokuormia ja lähti heti riva-kasti tien vasenta puolta ra-vaamaan. En selitti minulle, että Polle jo nuorena tottui siihen, että edellä menijät ovat sitä varten, että meidän pitää ravata niiden ohitse. Kirkkomäelle pääsimme ensimmäisinä.

Kirkon ovi oli auki. Valovirta sieltä loimusi ulos. Kynttiläkruunujen lasipuikot helisivät. Lukkarin komea laulu täytti

tienoon.

Kävele. Elä kauemmin

Kävely on tullut suosituksi terveyden edistäjäksi Amerikkassakin, jossa oli jo totuttu ajamaan kyydillä ja kävelyä pidettiin "kovin köyhänä."

Mutta nyt sellaiset uutis-magasiinitkin kuten Newsweek suosittelevat terveys-kävelyä kaiken ikäisille ihmisille.

Terveystutkijat ovat alkaneet neuvoa ihmisiä kävele-mään mahdollisimman usein.

Reino Suojanen

Jokaisella ihmisellä - vanhuksilla ennen kaikkea, -täytyy olla oikeus kohtuulliseen hyvinvointiin tunteeseen. Ehkä se onkin olemassa-olon tarkoitus. Näin joulun lähestyessä mieli herkiytyy, muistot palaa mieliin onnellisten kotien joulusta - joskus ennen.

Kaikesta tämän hetken vai-vasta ja voimattomuudesta huolimatta pyrimme tässä isosa kodissa järjestämään jou-luiloa jokaiselle talomme asukkaalle. Niinpä siis odote-taan omaa joulujuhlaa joka on

Jouluk. 14, 1989
jo 21 pv. Se vasta on juhlien juhla.

Tämäkin viikko hurautti mu-kavasti. Maanantaina oli kah-vikonsertti, jossa oli iloista joulumusiikkia koko ohjelma.

Tiistaina Porin naiskuoro Stellat antoi ihanan konsertin upealla taidolla. Kiitos myös lahjastanne kodille.

Joulukuun syntymäpäivä-juha oli keskiviikkona ja siellä Arto Latvala lauloi Lydia Knu-tilan säestyksellä.

Keskiviikko-iltana oli myös johtokunnan pikkujoulu.

Kenttähaalin naiskuoro vie-raili torstaina sekä sairas että Lepokodin puolella.

Perjantaina pastori Jaakko Suomela lapsineen vieraili ko-dissamme. Lapset esittivät jouluaiheisen kuvaelman. Oh-jaajana oli oma äiti.

Sydämelliset kiitoksemme Teille kaikille jälleen. On suu-remmoista, että tuotte joului-loa vanhuksillemme monin eri tavoin. Parhaat kiitokset myös Helping Hands ryhmälle, ul-koiluttajille jne. Siiri Kärjelle lämpimät kiitokseni kaseteis-ta.

Siunattua Joulun-aikaa!

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Floridaan suomalaisten joulumaa

Suomi lähtee mukaan Flori-daan Orlandoon rakennetta-vaan 16 eri maan teema- ja hotellikeskukseen.

Suomi-kylä omistetaan Kor-vatunturin joulupukille, hyvän tahdon lähettäjälle.

Projekti tulee maksamaan 600 miljoonaa ja kävijämää-rän uskotaan nousevan 3.5 miljoonaan vuodessa.

Alueen maameriksi raken-netaan tarpeelliset tilat ja keskukset.

Finnish American Club

409 East Delaware
New Port Richey, FL 34653

Tulevia tapahtumia:
Jouluk. 30 Uudenvuoden juhlat, 8 - 12 pm, Bill Russell -yhtyeineen. Liput ennakoon, B.Y.O.B., 849-6349, 942-3916, 938-5167

Beatrice (Nurmi) Myers

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

Toiveikkuutta Start-neuvotteluissa

Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen kymmenen viikkoa kes-tänyt Start-neuvottelukierros päättyi toiveikkaisiin tunnelmiin askettäin Genevessä.

Molemmat osapuolet tote-sivat, että neuvotteluissa oli lähennyttävä päämäärää, joka on molempien maiden ydina-sevarannon vähentäminen puoleen.

Yhdysvaltojen ja Neuvosto-liiton presidentit sopivat ta-vatessaan Maltassa, että neu-vottelut on määrä saada pää-tökseen ensi kesäkuussa.

Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton pääneuvottelijat Richard Burt ja Juri Nazarkin arvelivat kuitenkin ettei sopimus ehkä ole vielä valmis allekirjoitet-tavaksi Washingtonin kesä-kuisessa huippukokoukses-sa.

Säveltietäjä

Minkämaalaisia olivat seuraavat säveltäjät?

1. Ludwig van Beethoven?
2. Wolfgang Amadeus Mozart?
3. Frederick Chopin?
4. Franz Liszt?
5. Giuseppe Verdi?
6. Igor Stravinsky?
7. Georg Friedrich Händel?
8. Carl Bellman?
9. Edvard Grieg?
10. Bedrich Smetana?

Vastaukset sivulla 21

KÄMPPÄPOJAN LAULU

Jälleen Karl Ojamäen päivä-kirjasta. Lienee kotitekoinen kupletti, valmistettu jouluaat-tona esitettäväksi, 1907. Huo-matkaa, että tekijän nimi on amerikkalaistunut.

Mainari katsoopi jakkia niinkuin se tiikeri häkkiä; sano, tuos' on poikani poloinen, joka oli illalla iloinen.

Ai, kun se puree hammastaan, seljässä kantaa lammasta; sitten kun se menee kämpälle, istuu se penkin hännälle.

Siinä me hetki tuumattiin: eikös sitä mennä ohviisiin; ja sitte me saatiin esteksi tuo maailman paras präkfästi.

Kun tule ja sano sä nimesi, missä olet työntänny viimeksi? Kun nimeni ois Juhani Rahkola, vaan onkos kämpällä tahkoa?

Nyt me oltiin ohviisis, ja Paasi meiltä kyseli, kun mahtaa se olla fiilari koska se nojaa jo pilariin.

Kun nimet ne puukihin kiipattiin, ja kirveet ne teräviksi liipattiin, sitte me joukolla suurilla työnnettiin petäjien juurilla.

Piirteli Charles Theta (?) Hill
Habels Camp 23/1207
U.S. of A. Amerikka

MUSTALAINEN

Karl Ojamäki, suomalainen metsätöyläinen Haabelin kämpällä, Grand View, Wisconsin, 1907, piti päiväkirjaa ja sieltä löytyi seuraavat säkeistöt vanhaan tuttuun unkarilaiseen lauluun. Hän kertoo että jou-luaattona "leikittiin runo arvoitusta". Lisä-säkeet voivat olla "lumperi jakkien" teke-miä.

Mustalaiseks, olen syntynyt, koditonna kuljeskelen nyt; Luonnon lapsi, mitä huolinkaan, kun vaan vapahana olla saan.

Miksi kuljet? multa kysytään, jot' en raukka tiedä itsekkään; Mutta linnut siihen vastatkoon ja kiertotähti selvän antakoon.

Miks ei mua kukaan rakasta? Halvinta mä olen sukua; Mustalainen olen synnyttä, maailman kiertäjä olen arvolla.

Waan ei mun yksin olla tarvitse, otan kantelen kullaksen. Jos ne halveksuu mun säätyni, minä poes poistan sillä suruni.

Minä laulan äänel lintusen, otan kantelehen avukseen; Se ilahuttaa minun tunteita ja muistuttaapi mulle kuolemaa.

Kaiju soiton kaiku katkera, wetisiin vesiin asti vaan; Sointusi näin taannu suloksi, taannu vienoks' uni haaveeksi.

Tiedänpä mikä lempi on, vaikka itse olen lemmeä; Lempeäni saavuttaakseni, saavutin vaan yhen katseesi.

Tiedänpä mikä onni on, vaikka itse olen onneton. Onneani saavuttaakseni taistelen mä kaiken voimani.

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavara-kauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä

Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipiä riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

Ylivieskan tyttö pakinoi

Aloittaessani tätä kirjettäni, on sunnuntai ja 1 adventti. Tämä tuleekin teille jonkinlaisena joulukorttina, joulutervehdyksenä.

Jos vielä kerran mainitsisin postirahasta sen entisen ystävän harmiksi. Mainita siitä syystä, että en raskitte oikein paljon joulukortteja lähettää, joten kuitataan nyt näin.

Minä lähettän terveiseni ja te ystävät otatte vastaan, kaikki, ihan kuten jokainen yksin ja kaikki yhteisesti.

Aloitamme vaikka näin:
Nyt sytytämme kynttilän se liekkiin leimahtaa.
Me odotamme Jeesusta, seimessä nukkuvaa.

Hoosianna hymni kaikui kirkoissa ja kaikissa adventtiajan tilaisuuksissa. Meillä oli Lähetystukirenkkaan joulumyyjäiset ja lasten tapahtuma. Oli käsitöitä, leivonnaisia ja kaikkea muuta mukavaa. Kaikki kävi kaupaksi.

Olen ehkä kertonut, että minulla oli kylvössä kauraa. Se kasvoi komeasti. Leikkasimme sen ihan vanhanaikaisesti sirpeillä. Teimme lyhteet ja tuput. Ne kuivuivat pellolla ja loput rukoushuoneen yläkerrassa.

Kuivattuna panimme ennen myyntiä muovipusseihin, punaisella nauhalla sidottuna, joulukukun ja pieni omatekoinen joulukortti mukana, möimme niitä lähetysten hyväksi.

Ne tekivät kauppansa. Monta monta sataa markkaa niillä tuli lähetys- ja rukoushuoneen kassaan. Näin tehtiin joulun valmistelua Linnuille.

Aika menee, joulun lähestyy. Nyt sytty toinen kynttilä ja valo laajenee. Suo Isä tänne Jeesuksen, se hetki lähenee.

Joulu tulee ja juosta pitää. Kaupat on täynnä tavaraa. Voi tätä olemisen runsautta. Voi tätä tavarain paljoutta. Houkutuksia on. Mainostetaan. Ostetaan turhaakin.

Pian unohtuu toinen ihminen. Ei ehdi käydä tapaa-massa yksinäisiä ja muita. Tä-

tä katsellessa tulee aivan paha olo. Miksi suurta juhlaa pitää odottaa näin kovan kiireen ja paineen alla.

Joululaulut soivat kauppoissa ja kaduilla. Loppuun kuluva. Immuuniksi tulee. Kumpu osaisi olla löhöttää, eikä antaisi kiireen tarttua.

Nyt loistaa kolmas kynttilä niin kirkas, kutsuva.
Oi, kohta meille Kuningas jo syntyy tallissa.

Ystävät, kun tämä kirjeeni on luettavana Raivaajan palstalla, joulun on jo ovelta.

Tunnet joulun tuoksun. A-vaatko oven Joulun tulla? Joulu on jo täällä! Sinäkö pidät oven kiinni ja salvat oven päällä?

Huonessa hyvin salaisessa saat lahjaksi ruusut ja tähdet. Ota ne reppun, evääksi, kun matkoillesi lähdet.

Meillä on ollut hyvin, hyvin hämääviä päiviä. Joskus ei tiedä onko päivä edes käynyt-kään. On ollut ahdistavaa.

On tuo ihminen kumma. Kaamos painaa. Kuuihmistä ei täysikuun aikana nukuta. Pitää valvoa.

Revontulten aikaan käy liian iso suhina ja ylikuonnolliset valot saavat oudon olon.

Keväällä on "kevätti" ei maista mikään, elää vain tuok-susta, linnun laulusta, valosta ja sinisestä taivaasta.

Nyt on talvi ja joulukuu. Joulu keskellä talven pimeyttä. Ainakin meikäläiselle ja uskon monelle muulle rakkau-den ja ilon juhla.

Nyt sytty neljäs kynttilä, jo joulu sarastaa.
Me odotamme Jeesusta, hän kaikki pelastaa.

Pelastuksen joulua Sinulle, rakas ystäväni toivotteleeپی یستävəsi Suomen niemeltä, pohjanmaan perukalta! Siunatkoon ja varjelkoon meitä Pyhä ja Armollinen Jumala ja suokoon joulumme tulla siunatuksi!

Lämpimin terveisin teitä lähestyen ja kanssanne hengessä mukana ollen:

Anna-Liisa

Kuolleita

Serafiina Hakoniemi (Fiina Niemi)

QUINCY, MA - Serafiina Hakoniemi, 92, kuoli marraskuun 24. päivänä Quincyn sairaalassa sydänkohtauksen aiheuttamiin komplikaatioihin. Hän oli asunut John Adams Nursing Home'ssa kesäkuusta 1988 lähtien.

Hakoniemi muutti Quincyn Ilmajoelta, Suomesta vuonna 1914 sisarensa Lyyli Elizabethin perässä. Hakoniemi oli syntynyt 14. huhtikuuta 1987. Hän liittyi suomalaisen luterilaiseen kirkkoon ja oli aktiivisesti mukana 1914 perustetussa nuorten klubissa. Ystävien kesken hän käytti koko elämänsä nimeä Fiina Niemi.

Hänen elämänsä tukipylväitä olivat kirkko ja läheinen suhde sisaren perheeseen. Innostus nuorten klubiin ke-

hitti hänen musikaalisia lahjojaan, joita hän harjoitti läpi elämänsä. Hän lauloi sekä yksin että kuorossa, ja esiintyi kirkollisten tilaisuuksien lisäksi myös muissa ryhmissä. Hän oli mukana muun muassa ensimmäisessä Finnish Festival -kuorossa, joka kilpaili muiden kansallisten kuorojen kanssa Bostonin sinfoniasalissa 1926; ja lauloi 1941 Suomen Kaiku -kuorossa Quincyn Aid Finland -ohjelmassa.

Vuonna 1929 hän kirjoitti nuorten toiminnasta kirkon piirissä, ja lainasi vanhaa sananlaskua "minkä nuorena oppii, sen vanhana muistaa".

Hän toimi taloudenhoitajana kahdessa tunnetussa paikallisessa perheessä: Fred Lawleyllä (Lawley's Shipyard) sekä nahka-alalla toimivan Leo Hartin perheessä, josta hän jäi eläkkeelle vuonna 1980 25 palvelusvuoden jälkeen.

Häntä jäivät suremaan sis-kontytär Marjatta Väli-Torala Suomessa ja veljenpoika Edward Luoma, tämän pojat Douglas ja Philip, sekä heidän lapsensa Adrienne ja Eric, Benjamin ja Meilissa.

Pastori James L. Kimmell toimitti hautauksen marraskuun 28. päivänä Faith Lutheran -kirkossa. Edesmennyt haudattiin Pine Hillin hautausmaalle. Omaiset ja ystävät järjestivät muistotilaisuuden kirkossa hautauksen jälkeen.

Toimi Salmi

LUNENBURG - Toimi J. Salmi, 74, kuoli joulukuun neljäntenä päivänä kotonaan, 40 Hollis Rd.

Salmi syntyi 9. helmikuuta 1915 Fitchburgissa, ja asui useita vuosia Lunenburgissa. Hänen vanhempansa olivat Tomi ja Fiina (Aho) Salmi.

Hän valmistui Fitchburgin lukiosta 1934.

Kaksitoista vuotta sitten hän jäi eläkkeelle fitchburgilaisesta Simonds Saw & Steel -yhtiöstä, jossa hän työskenteli yli 40 vuotta.

Toisessa maailmansodassa hän palveli ansiokkaasti armeijassa Euroopassa, ja hänet palkittiin Bronze Star -kunniamerkillä.

Salmi ja hänen vaimonsa Helvi (Kosonen) viettivät 48-vuotisen häääpäiväänsä toukokuussa.

Vaimon lisäksi Salmea jäivät suremaan poika James C. Salmi Asburnhamissa; sisar Judith Aho Lunenburgissa, sekä neljä sisarusten lasta.

Salmen toinen poika, Thomas B. Salmi kuoli huhtikuussa 1988.

Hautajaisten pitopaikkana oli Sawyer-Miller Funeral Homes, Massachusetts Ave. Hautauksen toimitti pastori George L. Cory, Elm Street Congregational Church. Edesmennyt haudattiin South Cemeteryyn.

Muistolahjoitukset voi tehdä haluamalleen hyväntekeväisyysjärjestölle.

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIAJITSEVA

FRANK H. MILES COMPANY

1158 Main St., Holden, MA

Hautatoimituksia
vuodesta 1896

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

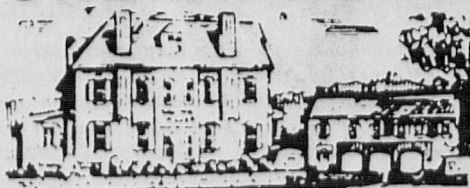
NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

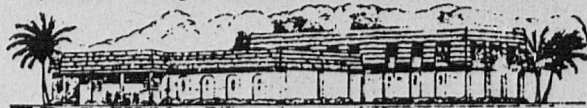

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY. - LANTANA, FL 33462

Tel. 582-4124

David Jarvi

Funeral Director

Puhumme Suomea

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Kairon neuvottelut liikahtivat

Yhdysvaltain, Israelin ja Egyptin ulkoministerit neuvottelevat mahdollisesti jo ensi kuussa suorien neuvotteluiden järjestämisestä Israelin ja palestiinalaisten välille.

Egypti on hyväksynyt ulkoministerin James Bakerin viiden kohdan rauhansuunnitelman, jonka Israeli hyväksyi kuukausi sitten.

Molemmat maat ovat asettaneet rauhansuunnitelmasta käytäville neuvotteluille kuitenkin omia ehtojaan, joiden katsotaan vaikeuttavan yhteisymmärrykseen pääsyä.

Israelin ehtona on mm., ettei se neuvotele Palestiinan vapautusjärjestön kanssa eikä myöskään sen valitsemien neuvottelijoiden kanssa. PLO vaatii, että Israelille annetaan oikeus valita vain oman valtuuskuntansa.

Egypti on toiminut välittäjänä Yhdysvaltain ja Palestiinan PLO:n välillä neuvottelujen aikaansaamiseksi.

Chileen siviilihallitus

SANTIAGO - Chilen sotilashallitusta 16 vuotta johtanut kenraali Augusto Pinochet ilmoitti kunnioittavansa kansan tahtoa oppositiojohtaja Patricio Aylwin Azozarin saatua 55 prosenttia äänistä presidentivaalissa.

Aylwin, 77-vuotias kristillisdemokraattien ehdokas, voitti selvästi konservatiiviset vastaehtokkaansa, entisen finanssiministerin Hernan Buchin ja Francisco Javier Errazurizin.

Presidentin lisäksi valittiin 38 senaattoria ja 120 edustajainhuoneen jäsentä.

Pinochet nousi valtaan vuoden 1973 vallankaappauksessa, jolla syöstiin vallasta demokraattisesti valittu sosialistipresidentti Allende.

BAKER...

jatkoa sivulta 1

si elimeksi, joka loisi uuden perustan Euroopan turvallisuudelle.

Baker ehdotti, että Washington ja Euroopan yhteisöt voisivat solmia sopimuksen, jonka nojalla Yhdysvallat saisi edustajia kaikkiin EY:n elimiin. Sopimuksesta tulisi neuvotella rinnakkain Euroopan yhteismarkkinoihin tähtäävien neuvottelujen kanssa.

Surijat marssivat Sakharovin muistotilaisuuteen.

Tuhannet muistivat Sakharovia

MOSKOVA - Lähes 50,000 ihmistä kokoontui fyysikko, ihmisoikeustaistelija Andrei D. Sakharovin kunniaksi järjestettyyn muistotilaisuuteen Luznikin stadionille. Sakharov, 68, kuoli kotonaan viime torstaina.

Sakharoville myönnettiin Nobelin rauhanpalkinto 1975, mutta silloinen kommunistipuolueen johto ei päästänyt häntä Norjaan noutamaan palkintoa.

Kritisoituaan Neuvostoliiton tunkeutumista Afga-

nistaniin Sakharov joutui karkoitetuksi Gorkyn kaupunkiin. Neuvostojohtaja Mihail Gorbatsšov lopetti karkoituksen kolme vuotta sitten.

Moscow News -lehdessä Gorbatsšov sanoi tuntevansa "suurta tuskaa" Sakharovin kuoleman johdosta, ja sanoi kansan ikuisesti vaalivan hänen muistoaan.

Kuolemaansa asti Sakharov yritti muodostaa oppositior ryhmän maata johtavalle Kommunistiselle Puolueelle, ja puhui hallituspolitiikan uudistamisen tarkeydestä

Dalai Lama uumoilee muutoskautta Tiibetiin

OSLO, Norja - Tiibetin maanpaossa asuva hengellinen johtaja Dalai Lama sanoi viime viikon lauantaina, että Kiinan kommunistijohtajat eivät ole kosketuksissa todellisuuden kanssa. Itä-Euroopan kuohuvat muutokset ovat osoitus tavallisten ihmisten voimasta, jota ei voi pysäyttää, hän sanoi Oslossa.

Oslossa vieraillut Dalai Lama sanoi myös uskovansa, että seuraavan vuosikymmenen aikana Tiibetkin kokee myönteisiä muutoksia. Hän otti vastaan Nobelin rauhanpalkinnon sunnuntaina, jouluk. 10. p:nä.

Kiinan poliisi pidätti Lhasassa samanaikaisesti ratsiassa viisi tiibetiläistä koululaista, joita syytetään vastavallankumouksellisesta toiminnasta. Ratsian tarkoituksena oli estää kiinalaisvastaiset toimet sunnuntaina. Kiina on toistuvasti tuominnut Nobelin rauhanpalkinnon myöntämisen Dalai Lamalle.

Tiibet pysyy suljettuna

Tiibet pysyy suljettuna yksityisiltä matkailijoilta seuraavat kaksi tai kolme vuotta, il-

moitti uutistoimisto Uusi Kiina äskettäin.

Viime maaliskuussa Tiibetiin julistettiin sotatila ja lähes kaikki ulkomaalaiset karkotettiin. Pienellä budjetilla kansan parissa matkustavat yksityismatkailijat olivat tärkein lähde, josta ennen maaliskuuta saatiin tietoja kiinalaisten ja tiibetiläisten välisestä jännitteestä tilanteesta.

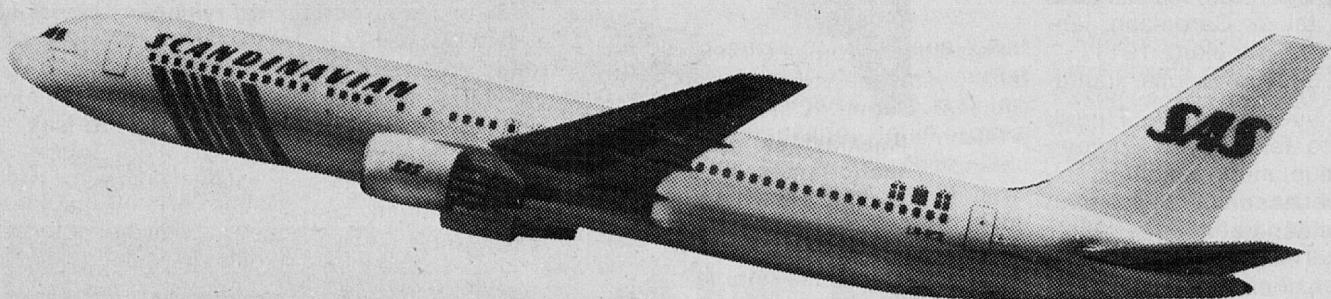
Tiibet on sittemmin avattu yli kahden hengen järjestetyille ryhmämatkoille, joille osallistuvat saavat maksaa matkastaan satoja dollareita kiinalaisille matkatoimistoille.

Japanilaiset tuottavat muumeja

Suosittujen muumi-hahmojen luoja Tove Jansson on hyväksynyt sopimuksen pitkän muumielokuvan ja 52-osaisen piirrossarjan tekemisestä Japanissa.

Animaatiot tuottaa suomalainen Dennis Livson ja toteuttaa hänen Tokion studionsa.

Projektin budjetti on 100 miljoonaa markkaa.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

Tulevia tilaisuuksia

Finnish Ski Club:n Uuden vuoden vastaanottajaiset sunnuntaina, jouluk. 31. p:nä klo 7 ill. - 1 yöllä Saiman Puistossa Fitchburgissa. Musiikista huolehtivat haitaristi David Nelson ja laulaja Aatos Autio. Voileipäpöytä. Liput (\$15.00) ostettava etukäteen joko jäseniltä tai Raivaajasta.

Kirje toimitukselle

Koetan löytää jotakin tietoa sedästäni Fredrik Luonnosta, joka muutti Suomesta Amerikkaan vuonna 1911.

Haluaisin kysyä, onko tämän lehden lukijoiden joukossa ketään, jolla olisi jotakin tietoa sedästäni.

Seuraavassa ovat ne tosiasiat, jotka pystyin löytämään täältä Suomesta.

Fredrik Luonto (aikaisemmin Fredrik Lukander) syntyi 23. maaliskuuta 1890 Tammelassa Hämeenlinnissa.

Ennen lähtöään Amerikkaan maaliskuussa 1911 hän asui Paraisilla Turun ja Porin läänissä.

Muuttaessaan hänellä oli kolmen vuoden passi, numero 367, päivätty 14.3. 1911. Hän oli 21-vuotias, naimaton ja kuului Suomen Luterilaiseen kirkkoon.

Hangossa hän astui Gunard New York -linjan matkustajalaivaan, joka lähti Hullin Englantiin. Hänellä oli toisen luokan lippu joko s/s Uraniaan, lähtöpäivä 25. maaliskuuta 1911 tai s/s Caroniaan, lähtöpäivä 1. huhtikuuta 1911.

1920-luvun lopulla, luultavasti vuonna 1927, Fredrik Luonto teki lyhyen Suomen vierailun, mutta paluunsa jälkeen ei hänen olinpaikastaan ole mitään tietoa.

Jos Teillä on jotakin tietoa herra Luonnosta, ottakaa ystävällisesti yhteys minuun allaolevalla osoitteella:

Reino Lukander
Yliopistonkatu 30
SF-20100 Turku
Finland

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS AMERICAN DIVERSITY

Fitchburg ja ympäristö

Ala- ja keskiasteen oppilaat odottamassa esiintymisvuoroaan.

Keskiasteen opettaja Rauni Cote (vas.) vastaanottamassa lahjaa Kalevan kielikurssien virkailijalta Martha Kuokkaselta.

Kielikursseilla suomea oppimassa

FITCHBURG - Kalevan Naisten ja Ritarien suomenkielen kurssien 43. lukukausi päättyi päättäjaisjuhlan merkeissä Kiitospäivän alla.

Lähes 40-päinen oppilasjoukko perheineen ja ystävineen oli saapunut Mechanic Streetillä sijaitsevan Kaleva Kodin suojiin joko esittämään tai kuuntelemaan illan hauskaa ohjelmaa.

Oppilaat on jaettu kolmeen eri ryhmään, alkeis-, keski- ja yläasteeseen kykyjensä mukaan. Keskiasteen opettajaa Rauni Cote'a huomioitiin illan aikana lahjalla, sillä hän on toiminut opettajana yhtäjaksoisesti vuodesta 1972.

Yläasteen oppilaat Reino Mäkinen (vas.) ja Oiva Anderson kertomassa yleisölle Oivan tavaratalosta.

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Juhla-ajan kokouksemme Elm Streetin kirkossa: Sunnuntaina, jouluk. 17 p:nä klo 2 ip. Laulamme paljon joululauluja ja sen jälkeen on kahvitarjoilu.

Joulukirkkomme on jouluaattona 24 p:nä klo 2 ip. Uuden vuoden aattona 31.12. '89 klo 2 ip.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus *New Life* asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 illalla aikuisten kuoroharjoitus ja viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, jouluaattona 24 p., klo 7:15 aam. Suomenkielinen Luther tunti WCMX, 1000 am. Klo 7:30 englanninkielinen pastori Bucher'n, Trinity Luth. kirkosta Luther tunti samalta asemalta. Klo 8:45 Rukous hetki. Klo 9:00 Nuorten kuoro harjoittelee. Klo 9:15 Raamattu tunti. Klo 9:15 Sunnuntaikoulu ja Raamattu luokka. Klo 9:30 Korkeakoululaisten Raamattu tunti. Klo 10:30 Englanninkielinen Ehtoollis-jumalanpalvelus, (uusilla uruilla soitetaan osa liturgista past. Cobbin kirjoittamilta sanoilla ja musiikin johtaja Mrs. P. MacDonaldin säveltämä. Klo 7:30 ill. Jouluaaton 'candelight' jumalanpalvelus.

Maanantaina, jouluaamuna 25 p., klo 8:15 aam. suomenkielinen jumalanpalvelus. (Huom! Sattuneista syistä kahvitarjoilua Ei ole.

Uuden vuoden aatto-iltana 31 p., klo 7:30 englanninkielinen iltahartaust.

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu

KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO

KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

TAKAISIN ... jatkoa sivulta 16

koko ajan. Paluupäätös oli helppo, vaikka kait ne tuhkanakin toisivat kotiin." Hautapaikan ja -kiven hän lunasti Alahärmän kirkon viereltä jo käydessään täällä visiitillä 1963.

Kotiavustaja käy viikottain siivoamassa ja laskemassa ilmaiset lämpöpatterista. "Kätevä tyttö, osaa korjata television. Ensi kerralla hän vaihtaa ovikelloon uudet paristot."

"Monet tulevat Suomeen hyvän huollon takia. Amerikassa sairast vanhuksat saavat maata yhdellä kyljellään niin kauan, että tulevat aivan verille. Nurset eivät tule kääntämään petillä. Ja kallista se on. Melkein kaikilla suomalaisilla on siellä sydäntauti.

Kotimaahan palattua ne sitten äkkiä kuolla kupsahdusloa."

"Mutta mikä näitä Suomen suomalaisia vaivaa", hän kummeksuu. "Ne pitävät minua kuin pakolaisena, eivätkä tahdo ottaa joukkoonsa. Pitänevätkö rikkaana vai köyhänä. Yhdet puhuttelevat rikkaaksi Amerikan-tädiksi ja miljoneeriksi, toiset kommunistiksi. Muihin ventovieras vanha nainen toivotti menemään takaisin sinne mistä olen tullutkin. Minusta tuntuu, että täällä on paljon enemmän ontopäitä ja vajavaisia kuin Amerikassa. Poliisitkin vain nauraa, kun heille soittoa, että täällä juoksentele alaston mies".

Kanadassa kahteen otteeseen asunut ja taaloja sisar-

osuuksien lunastamiseen hankkinut entinen kaivomies Esko Nukala pistäytyy naapurista Elina-tädin luo. Päästään puhumaan engelskaa ja katselemaan valokuvia, pitämään lystiä muistojen maailmassa.

Aleksi Johannes Talvitie syntyi Ylä-Michiganissa Yhdysvalloissa 1907. Perhesyistä hän muutti nuorena Suomeen ja menetti Yhdysvaltain kansalaisuuden kun vannoi sotilasvalan Suomelle. "Se oli virhe ja erehdys, mutten siitä enää piittaa. Ajattelin kauan palata Amerikkaan vanhoilla päivilläni, mutta tänne jäin, onhan täällä toki hyvä hoito."

Jorma Korhonen
Timo Palm, kuvat
(HS)

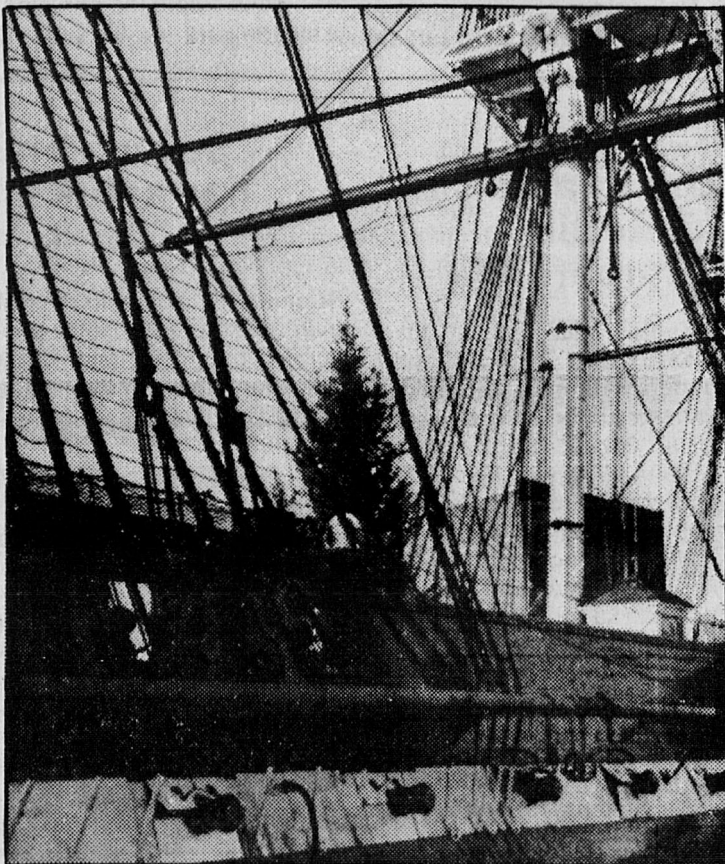
Pernaan farmin kuusi USS Constitution-laivaan

ASHBY - Lina ja Waino Pernaa luovuttivat jo kolmannen kerran joulukuusen Charlestonin satamassa olevan 200-vuotiaan USS Constitution -sotalaivan koristukseksi.

Department of Environmental Management etsi kaksi vuotta sitten sopivaa puuta tarkoitukseen ja löysi Pernaiden viisi eekkeriä käsittävän havupuumetsän.

Lina Pernaa kertoo, että hän istutti puut miehensä kanssa luonnonsuojelualueeksi. Puut ovat menestyneet hyvin vain vähällä hoidolla ja kasvaneet 25 - 30 -jalkaisiksi, hän sanoo.

Vaikka Pernaat eivät kasvattaneetkaan puitaan joulukuusiksi, he näkevät mielellään kuusensa USS Constitutionin kannella. Lisa Pernaa sanoo kuusen lahjoittamisesta: "Toivon voivani jatkaa sitä niin kauan kuin asun täällä."

Ashbyläinen joulukuusi loistaa USS Constitution-laivan kannella.

SÄVELTIETÄJÄ ... jatkoa sivulta 17

Vastaukset: 1. saksalainen, 2. itävaltalainen, 3. puolalainen, 4. unkarilainen, 5. italialainen, 6. venäläinen (myös NL ja USA), 7. norjalainen, 8. ruotsalainen, 9. norjalainen, tshekkoslovakialainen.

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

FUEL OIL
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Vieraita Suomesta

Elli ja Aimo Kopsala

LUNENBURG, - Entiset fitchburgilaiset Aimo ja Elli Kopsala toteuttivat suunnitelmansa yllättää täällä "rapakon takana" olevat sukulaiset ja tuttavat "yllätysvierailulla". Kahden viikon vierailusta ei hiiskuttu muille kuin Aimon veljenpojalle Veijo Kopsalalle Ashbyyn, Mass.

Lähisukulaisia Veijon lisäksi täällä ovat Aimon veli Niilo Kopsala perhekuntineen sekä Mary Kumpula Fitchburgissa.

Veijo Kopsala, joka oli Bostonin lentokentällä vieraita vastassa marrask. 6 p:nä, sai pidäteltä "yllätysvieraiksi" siihen asti, kunnes ensimmäinen vierailu tehtiin Mary Kumpulan luokse Fitchburgissa.

Saman päivän iltana toivat Veijo ja Mary Suomi-vieraat Lunenburgiin Lasse ja Onerva Leppäsen kotiin, jossa myös Aimon veli Niilo - ja vaimonsa Kerttu asuvat.

Ovikellon soidessa meni Niilo ovelle talon alakertaan. Sieltä olivat tulossa Veijo ja Mary Kopsala. Mutta kun oven takaa ilmestyivät Aimo-veli ja Elli, tuntui kaikki uskomattomalta? Mutta vieraat "nauttivat" nähdessään "yllätyksen" onnistumisen.

Sitten tärkeimpien uutisten jälkeen hiivittiin talon yläkertaan koko Kopsalan komppania. Onerva hämmästytti yötamineissaan ja Lasse löytyi lepäämästä lattialta.

Tilanne oli yllättävä sekä huvittava. Mutta näinhän oli tarkoituskina, nähdä "venähtäneitä naamoja".

Tästä sitten lähtivät tapaamiset ja vierailut eri suuntiin, koska tuttuja oli laajalti.

Aimo ja Elli Kopsala tulivat siirtolaisina Fitchburgiin v. 1961. Aimon vanhin veli Martti Kopsala perheineen oli tullut aikaisemmin ja hoiti täällä ennakolta työhönpääsyn.

Aimo työskenteli Seppälä & Aho rakennusyrityksessä sekä myöhemmin Honkala Co:n rakennusallalla. Elli Kopsala palveli Angel Co:ssa Fitchburgissa.

Aimo ja Elli Kopsalan siir-

tolaistaival kesti seitsemän vuotta. Palasivat takaisin Suomeen keuhkokuumeen asetuena asumaan Kokkolaan.

Siellä Aimo sai entisen työpaikkansa SOK:n varastopalveluksessa, kunnes jäi eläkkeelle v. 1981. Elli työskenteli leipomoalalla ym. eläkeikään asti.

Tämä oli Aimon ja Ellin kolmas vierailu USA:ssa Suomesta muuttonsa jälkeen. He vierailivat Fitchburgissa ja ympäristössä v. 1975 samanaikaisesti Martti ja Sanni Kopsalan, sekä Aulis ja Leila Kopsalan kanssa. Toinen vierailumatka tehtiin Floridaan monia vuosia sitten tätä juuri tehtyä vierailua ennen. "Polku ei siis ole ruohottunut".

Mainittakoon, että Aimo ja Elli Kopsala ovat erittäin aktiivisia toimien mm. eläkkeellä olevien sotaveteraanien yhteisössä.

Aika ei tule pitkäksi. Myönteinen elämänmeno ja iloinen luonne tartuttaa iloa, intoa ja hyvää mieltä myös kanssaihmiisi.

Kopsaloiden kaunis omakotitalo sijaitsee Kokkolassa osoitteessa Kallisenpolku 3, 67700 Kokkola 10. Ellin taitavat ja näppärät kädet ovat luoneet kodista viihtyisän kauniin kudinmaisella ja käsitöillä.

Mainittakoon myös, että Kopsaloiden kasvattitytär Maire Ruuska tuli tähän maahan pari vuotta myöhemmin, v. 1963. Hän työskenteli Asher Co:ssa ompelijana. Takaisin Suomeen hän lähti "vanhempiensa" mukana.

Kahden viikon vierailuaika jäi aivan liian lyhyeksi. Mutta Kopsalat olivat iloisia saadessaan tavata täällä sukulaisensa, tuttavansa, vieläpä entisiä työtovereita.

Ero on aina haikeaa, mutta jäänä toivo uudesta tapaamisesta.

Vierailusta ja yhteisistä hetkistä kiittäen - meidän kaikkien puolesta:

"Sister-in Law" Kerttu

TERVETULOA YSTÄVÄT

LUNENBURG
FORD • ISUZU

Rte. 2A, Lunenburg 345-1011

**NORTH
END** SUBARU • MAZDA

Rte. 2A, Lunenburg 582-4911

HEIKKILA COUNTRY DEALERSHIPS

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Lucia valittu

Ministeri, Ole Norrback kruunasi äskettäin vuoden 1989 Luciaksi Kristiinankaupungista kotoisin olevan Eva-Maria Uppstun.

Kasvatustieteitä Vaasassa opiskeleva Lucia valittiin Hufvudstadladetin järjestämässä äänestyksessä viiden tuhannen äänen enemmistöllä.

Lucia - juhla on vanha sisi-

lialainen perinne, joka on lähtöisin 300-luvulla e.a. marttyyrinä kuolleesta pyhimyksestä. Juhlaa vietetään ruotsinkielisillä seuduilla perhejuhla.

Lucia - äänestykseen liittyy myös rahankeräys, joka tänä vuonna tuotti Folkhälsanille reilut 300,000 markkaa.

Mainos-TV aloitti aamulähetykset

Lehdet ja radio eivät enää ole suomalaisen ainoat tietolähteet aamun ensi tunteina, sillä MTV aloitti joulukuun alusta kolmoskanavalla Huomenta Suomi -aamulähetykset.

Amerikkalaiseen malliin

kootussa ohjelmassa juontajapari haastattelee päivän uutisaiheisiin liittyviä tai muuten mielenkiintoisia ihmisiä. Säätiötojen lisäksi suorien keskustelujen välillä esitetään ennalta tehtyjä raportteja.

Laihian sotaveteraanit säästävät palvelumaksulta

Laihian säästöpankki on päättänyt olla perimättä rintamalla olleilta maksuliikkeen palvelumaksuja. Pankinjohtaja Juha Potkan päässä syntynyt idea sai pankin hallitukselta yksimielisen hyväksynnän.

Talvisodan alkamisen muistopäivänä pankki kuulutti siniristilipuvin väritetyissä lehti-ilmoituksissa, että palvelumaksuja ei peritä 30. 11. 89 lähtien.

Pankissa asioidessa maksusta pääsee esittämällä rintamasotilastunnuksen.

Tuliko tilaus uusittua

Suomalainen työntekijä kuudenneksi verotetuin

Suomalainen teollisuustyöntekijä on kuudenneksi eniten verotettu läntisten teollisuusmaiden järjestön OECD:n tilastossa.

Korkein on palkansaajien tuloveroaste Tanskassa, jossa se on useita prosenttiyksikköjä muiden OECD-maiden yläpuolella, ilmenee valtiovarainministeriön katsauksesta.

Keskimääräistä palkkaa saava teollisuustyöntekijä maksoi Suomessa tuloveroja vuonna 1988 noin 35 prosenttia palkastaan, jos hän oli naimaton, ja noin 30 prosenttia, jos hän oli avioliitossa ja perheeseen kuului kaksi lasta. Esimerkiksi Tanskassa vastaavat veroasteet olivat runsaat 46 ja yli 38 prosenttia.

Palkansaajien tuloveroasteet poikkesivat ylipäätään

paljon eri maiden kesken. Kun suomalaisen työntekijän tuloveroaste oli siis noin 35, oli se esimerkiksi Japanissa vain runsaat 15 sekä Espanjassa ja Portugalissa runsaat 17 prosenttia.

Suomalainen palkansaaja on kuudenneksi eniten verotettu sekä silloin jos hän elää yksinään että jos hänellä on

puoliso, mutta ei alaikäisiä lapsia.

Perheen huoltajan veroasteen korkeuden mukaan OECD-maat asettuvat taas hie- man eri järjestykseen kuin yksinäisen henkilön tapauksessa. Suomen veroaste perheen huoltajan tapauksessa jolloin hänen veroasteensa on siis noin 30 prosenttia - oli neljänneksi korkein vertailumais- ta. Tällöinkin Tanska on selvä ykkönen ja Ruotsi kakkonen.

Yksin elävän palkansaajan tuloveroastevertailussa kakkonen on Tanskan jälkeen Hollanti ja kolmantena Ruotsi. Ennen Suomea sijoittuvat tässä vertailussa myös Saksan liittotasavalta ja Belgia.

Ulkomaalaisia kivitettiin Tampereella

Tampereella asuvat ulkomaalaiset joutuivat äskettäin uuden häirinnän kohteeksi. Tällä kertaa aseina käytettiin kiviä. Rikospoliisi pyrkii selvittämään, onko kivityksellä yhteyttä viime kuukausien polttopullojuttuihin.

Hieman puolen yön jälkeen kyseisenä päivänä rikottiin Viinikan kaupunginosassa kiinalaisten asuman omakotitalon kotirauhaa heittelemällä kiviä. Kukaan talon asukkaista ei loukkaantunut kivityksessä.

Alustavissa poliisitutkimuk- sissa todettiin talon kolmen ikkunan menneen rikki.

Suomalaissiirtolaisten harrastuksiin lisää tukea

Suomen hallituspuolueet ovat päättäneet lisätä ensi vuoden budjettiin kaksi uutta ulkosuomalaisille suunnattua 200,000 markan (noin \$45, 000) määrärahaa.

Budjetin tarkistusneuvotteluissa asetettiin 200,000 markkaa suomalaissiirtolaisten kulttuuriharrastusten tukemiseen. Määrärahan jakaa opetusministeriö Suomi-Seuran kautta eri maissa asuvien suomalaisten harrastustoimintaan, esimerkiksi suomen kielen opinto- ja näytel-

mäkerhoille ja musiikkiryh- mille.

Varusmiehille ilmainen vierailu kotiin

Myös Euroopan ulkopuo- lelta Suomen armeijan palvelukseen menevät varusmiehet saavat ensi vuodesta lähtien yhden ilmaisen matkan kotiinsa palveluksensa aikana. Tähän saakka Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Australiassa sekä muualla Euroopan ulkopuolella asuvat varusmiehet ovat saaneet vain ilmaisen tulo- ja meno- matkan.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittääkää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

**FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE**

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

**NEW YORK \$568 - LOS ANGELES \$668
TORONTO \$648**

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

**Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -**

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL HANSLIN SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Rauhanturvaajat tutustuvat namibialaiseen elämään

Suomen YK-pataljoona Namibiassa seuraa pohjoismaalaiselle perin vieraita oloja pintaa syvemmältä. Kehitysmatkatutkimus on yhdistetty rauhanturvaamiseen, ja valmisteilla on raportti pohjoisnamibialaisen Mupapaman kylän elämästä.

Idean kehitysmatkatutkimuksen liittämistä rauhanturvaajien toimintaan keksi YK-pataljoonan komentaja, eversti **Hannu Paronen**. Hän oli Libanonissa palvelessaan huomannut, että suomalaisten tiedot paikallisista oloista eivät aina olleet parhaat mahdolliset.

Rauhanturvatoiminnassa ei pelkkä partiointi ja näköhavainnointi riitä, vaan tarvitaan myös tietoa paikallisista oloista pintaa syvemmältä, Paronen toteaa.

Kylätutkimuksella saadaan tietoa paikallisten ihmisten elämästä ja elintavoista. Rauhanturvaajat voivat hyödyntää tutkimustuloksia humanitäärisessä toiminnassaan.

Kyläläisten luottamus tärkeä

Tutkimusta vetävä filosofian lisenssiaatti **Martti Eirola**

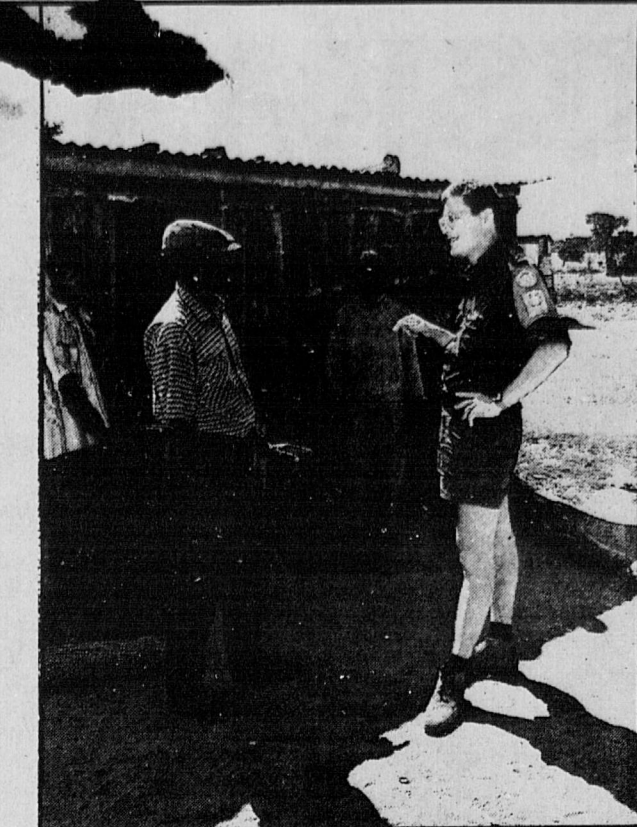
Oulun yliopistosta kertoo, että kyläläisten luottamus ja innostus ovat oleellisia tutkimuksen onnistumiselle.

"Onneksi kyläpäällikkö oli alusta lähtien aulis opastamaan ja auttamaan tutkimuksen teossa," Eirola sanoo.

Kenttätutkimuksen aikana Eirolan tutkimusryhmä asui kylässä ja keräsi tietoa haastattelemalla, havainnoimalla, valokuvaamalla ja videoimalla kyläläisten päivittäistä elämää.

Väliraportti valmistui juuri ennen eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan vierailua Namibiaan. Loppuraportti valmistuu tämän vuoden kuluessa.

Jotta selvitys olisi täysin vastannut rauhanturvaajien tarpeita, se olisi pitänyt luonnollisesti aloittaa jo ennen YK-joukkojen saapumista. Eirola muistuttaa kuitenkin, että

Sotilasvirkamies **Martti Eirola** kylätutkimus Mupapamamassa, Pohjois-Namibiassa on ensimmäinen YK:n rauhanturvatoimintaan liittyvä kehitysmatkatutkimus.

myös paikallishallinto ja Namibiaan itsenäistymisen jälkeen saapuvat kehitystyöntekijät voivat käyttää tutkimusta hyväkseen rauhanturvaajien poistuttua.

Mupapama on monien muiden Pohjois-Namibian kylien tapaan vuosikymmenien ajan

ollut täysin riippuvainen Etelä-Afrikasta. Kun Namibia kohtaa itsenäistyy, tarvitaan paljon tietoa paikallisista oloista ja ongelmista, jotta voidaan paikata Etelä-Afrikan jättämä taloudellinen aukko, Eirola sanoo.

Asuntojen hintojen ennustetaan romahtavan

Työväen taloudellisen tutkimuslaitoksen esimies **Pekka Korpinen** ennustaa, että vanhojen osakehuoneistojen reaali hinnat laskevat ensi vuonna yli 20 prosenttia.

Korpinen tekemän ekonometrisen tutkimuksen pohjana ovat asuntohinnat vuosilta 1970-88.

Vuosina 1987-88 asuntojen arvo kohosi 50 prosenttia normaalia enemmän, koska korkeat lainankorot vähensivät uusien asuntojen rakentamista. Tuolloin syntynyt hintakupla voi puhjeta nyt, kun rakentamista on lisätty, Korpinen väittää.

Valtio hyötty urheilusta

Jyväskylän yliopistossa on tutkittu urheilun taloudellista merkitystä valtiolle.

Tutkimuksen mukaan valtio hyötty kansalaisten urheiluharrastuksista satoja miljoonia markkoja vuodessa. Valtio sai liikunnasta veroja vuonna 1986 yli miljardi markkaa.

Kun vähennykset - sosiaali- ja terveystaksat sekä liikuntabudjetti - oli otettu pois, jäi valtion kassaan vielä 260 miljoonaa markkaa.

Suurin osa valtion liikuntatuloista on tavallisten kuntoliikelijöiden ja urheilijöiden maksamaa liikevaihtoveroa.

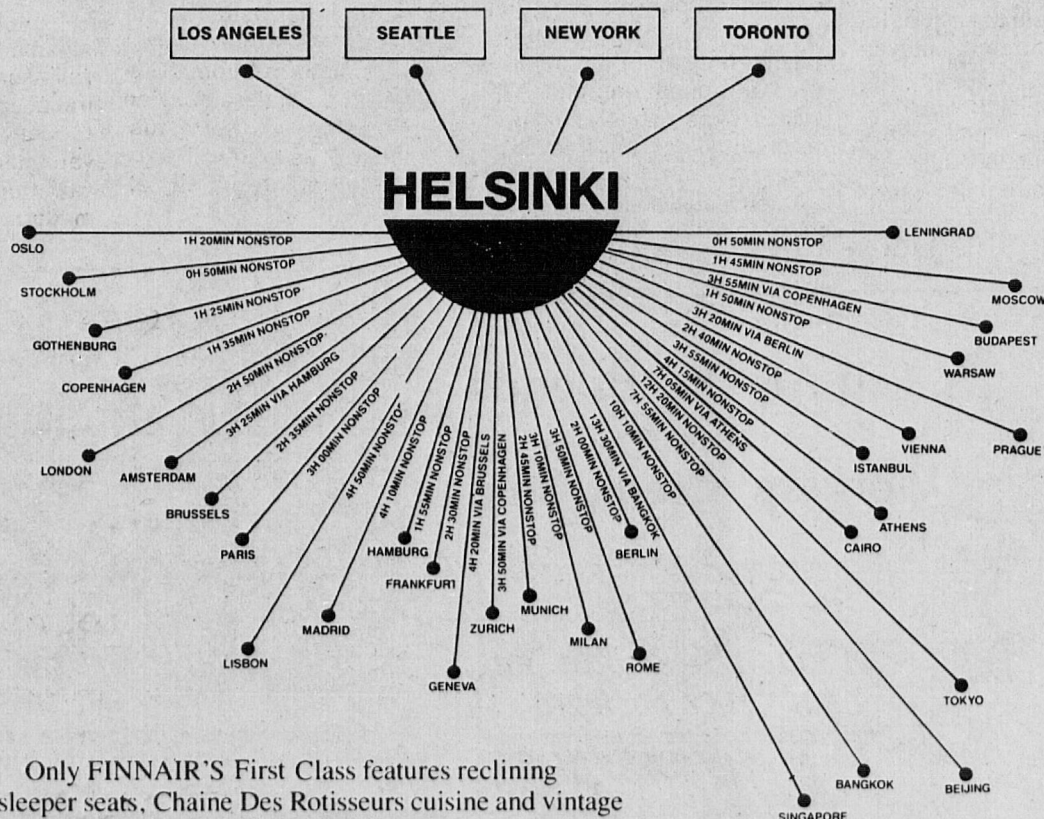
Poronhoito uhkaa Lapin luontoa

Professori **Kullervo Kuusela** mukaan poronhoito on Lapin luonnolle suurempi uhka kuin metsätalous.

Porot vahingoittavat kasveja syömällä jäkälän, kun sen sijaan puunkaato monipuolistaa puuston ikäjakamaa.

Kuuselan mukaan porolauamat ovat kasvaneet liian suuriksi Lapin luonnolle.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

FINNAIR

Marmorisia ja graniittisia hautakivia

BOSLTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskustalutslaitteita, Nippa Wild-fire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

HAUSKAA ^{tomalla} JOULUA

To All Our Friends
From
Workers' Credit Union.

In Touch with You.
for Over 75 Years

WCU
WORKERS' CREDIT UNION

Board of Directors

Otto H. Anderson	Charles E. Koski
John Chiasson	Herbert G. Laakso
Philip H. Dotten	Wilho J. Myllymaki
Robert Gummerus	Eino E. Niinimaki
Jonathan N. Ratila	Anthony T. Saffa
Turo L. Hallfors	Ahti O. Wiita
Weikko Hill	

Herbert G. Laakso Chairman of the Board
Philip H. Dotten Vice Chairman of the Board
John Chiasson President
Weikko Hill Clerk

Eino A. Tofferi Honorary President
Arno J. Hansas Honorary Director
Russell Huse Honorary Director
Savele J. Syrjala Honorary Director

Atty. A.P. San Clemente Legal Counsel

Happy Holidays

815 Main Street, Fitchburg 345-1021
313 Pleasant Street, Gardner 632-9200 • 40 Fairmount Street, Fitchburg 343-5810 • 12 N. Main Street, Orange 544-2188